

Domoljub

V Ljubljani 30. septembra 1942-XX

55 - Štev. 40

Pogled na nove ljubljanske tržnice

Škofov poziv vernikom!

Vsi, ki ste mogli v redu opraviti pobožnost devetih prvih petkov, bodite presvetemu Sreju Jezusovemu iskreno hvaležni za to veliko milost. Mnogi, le premnogi, ki so pobožnost začeli, je niso mogli končati. Nekateri so jo šele pozneje začeli opravljati in je z mesecem septembrom se niso dovršili. Nekateri pa se še niso pridružili tej vseljovski pobožnosti zadoščevanja žaljenemu Sreju Jezusovemu.

Kaj naj zdaj storimo? Ali naj nehamo častiti presveto Sree Jezusovo in prekinemo pobožnost zadoščevanja? Nikakor ne! Vsi, ki ste mogli vseh devet prvih petkov v redu opraviti, ne prenehajte zdaj, marveč nadaljujte pobožnost, saj tudi ljubezen Jezusova do nas ni prenehala, in žalitve božjega Srea se žal tudi še nadaljujejo med našim narodom. Dolžni smo torej božjemu Sreju zadoščeovati z ljubeznijo. Zato: pridružimo se tistim, ki pobožnosti devetih prvih petkov še niso mogli dokončati in z zgledom pritegnimo še tiste, ki doslej še začeli niso.

Zadostilna pobožnost prvih petkov naj postane slovenska ljudska pobožnost za vso bodočnost: spomin na vero in zaupanje našega naroda v težkih dneh, vir tolažbe in pomoči v vseh bodočih preizkušnjah in ob pravem času — kakor pravi svetli Pavel (Hebr. 4, 16) — izraz najgloblje hvaležnosti presvetemu Sreju za rešitev.

Ostanimo vsi zvesti pobožnosti prvih petkov, vztrajajmo v njej do konca!

† Gregorij Rožman,
skol.

Vojni dogodki preteklega tedna

Trdnjava Džarabub. — Pogled nanjo z letala.

Angleški poraz v puščavi

Junaški italijanski vojaki, ki branijo zelenico Džalo v puščavi, so spet prizadeli Angležem velik poraz, sebe pa so ovili z nesmrtno slavo. Naj govore vojna poročila:

Vojno poročilo št. 847 od 21. t. m. poroča, da je prejšnji dan osno letalstvo uspešno obstreljevalo in razganjalo sovražnikova oklepna vozila v egiptškem zaledju. — Zavezniški lovci so v letalskih bojih sestrelili 4 angleška letala.

Vojno poročilo št. 848 od 22. t. m. se glasi: Ob zori 16. septembra so bile naše čete v zelenici Džalo zapletene v srđite boje z nadmočnimi motoriziranimi sovražnimi silami, ki so prišle iz libijske Sahare. Ko se je bil odbit s številnimi topovi podprt začetni napad, je posadka naslednje dni trdno in junaško vztrajala z odporom ob izdatni podpori italijanskih in nemških letalskih skupin, ki so zadale nasprotniku težke izgube v ljudeh in gradivu. Ko se je včeraj bližala neka naša motorizirana kolona, ki je bila poslana na pomoč, se je sovražnik izognil bitke ter se hitro umaknil proti jugu, zasledovan in obstreljevan od oddelkov osnega letalstva.

Dodatek k vojnemu poročilu št. 848 pa naglašajo: Zelenica Džalo leži čisto v Sahari, približno 400 km južno od Bengazija na cesti, ki vodi v Kufro. Njena posest, čeprav ni nikdar imela znatnega vpliva na nastope, ki so se odigrali ob obali, zaradi razdalje, katera jo od obale loči, je vendar važna, kajti Džalo nadzoruje eno najvažnejših karavanskih poti, ki gredo skozi afriško puščavo. Njena garnizija je bila 16. t. m. zjutraj napadena od močnih nasprotnih oklepnih sil, ki so prišle iz libijske Sahare. Začetni napad se je zlomil ob odporu naših čet in je bil gladko odbit. To je prisililo sovražnika, da je uporabil vsa svoja sredstva ter močno obstreljeval trdnjave s topništvom. V boje je hitro poseglo osno letalstvo in je v ponovnih in smelih nastopih iz nizke višine onesposobilo ter razbilo veliko število sovražnih motoriziranih sil. Navzlic nesorazmernim silam se je bitka nadaljevala več dni, toda vsi sovražni poskusi so se zlomili ob junaški obrambi naše posadke. Med tem je glavno poveljstvo podvzelo potrebne korake in proti zelenici je bila hitro poslana naša motorizirana kolona. Ta kolona je premagala precej hude težave z uspehom in čudovito voljo, in je včeraj zjutraj prispela v bližino bojišča. To je zadostovalo, kajti sovražnik je opustil svoje napadalne namene, se izognil bitki ter se umaknil proti jugu. Italijanski in nemški letalci se s strojinicami in

bombami še nadalje napadali umikajoče se sovražne skupine ter jim zadali nove občutne izgube. Srebrna kolajna za zasluge na bojišču je bila zaslužno plačilo poveljniku posadke v Džalu, ki je s svojim zgledom bodril junaško zadržanje svojih vojakov.

Vojno poročilo št. 849 od 23. t. m. poroča, da je na egiptškem bojišču bilo le zmerno topovsko streljanje. Nemški lovci so zbili dve angleški letali. Strmoglavci so napadli letališče v Halfarju na otoku Malti. Cilji so bili doseženi in so se vsa letala vrnila.

Vojno poročilo št. 850 poroča o topniškem in ogledniškem bojevanju na egiptškem bojišču.

Vojno poročilo št. 851 poroča na egiptškem bojišču o topovskem in ogledniškem delovanju, nato pa pravi, da so italijanski bombniki uspešno napadli angleško oporišče v Gibraltarju, kjer so nastali veliki požari. Vsa letala so se vrnila.

Vojno poročilo št. 852 sporoča, da so na severnem odesku egiptškega bojišča živahno streljali s topovi in da so bile sovražne ogledne čete, ki so se poskušale približati italijanskim postojankam, zapodene v beg. — Nad Malto so bila sestreljena tri angleška letala.

Novi uspehi na Kavkazu Junaštvo italijanskih čet

Nemška vojna poročila vele, da so nemške čete 21. t. m. v naskoku zavzele dve važni mesti ob reki Terek na Kavkazu: Terek in Vladimirovskij. — Pred Stalingradom se sovražnik skuša držati še s pomočjo novih sil, ki jih skuša dovažati, da pa so protinapadi bili odbiti.

V vojnemu poročilu nemške komande od 22. t. m. je povedano, da je med Kubanjem in Kaspičkim morjem v naskoku bilo zavzeto mesto Deskoje. — Razbremenilni sovražni protinapadi pri Stalingradu so bili razbiti.

Dne 23. t. m. poroča nemško uradno poročilo, da so v hudih bojih pri Stalingradu bili doseženi novi uspehi.

Dne 24. septembra naglašajo vojno poročilo, da so boji pri Stalingradu vedno bolj zagrizeni in da je bilo vnovič razbitih 34 sovražnih tankov.

Dne 25. t. m. se poročilo glasi, da so nemške napadalne čete v trdih bojih zavzele nekaj novih mestnih delov v bojih za posamezne hiše v Stalingradu. — Na bojišču ob Donu je sovražnik skušal priti čez reko Don, toda junaštvo tamkaj borečih se italijanskih čet je to sovražno nakano prekrizalo in mu prehod onemogočilo, kar je za boje pri Stalingradu velikanskega pomena.

Angleški porazi na morju

Nemško vojno poročilo od 24. septembra naglašajo:

Med Spitzbergi in Islandijo so nemške podmornice napadle spremljavo, ki se je vračala iz sovjetskih pristanišč proti angleškim in ameriškim pristaniščem in je imela več zaščitnih kakor pa prevoznih ladij. V trdih, več dni dolgih bojih proti posebno močnemu varstvu so naše podmornice potopile tri rušilce, eno pomožno križarko in pet prevoznih ladij s skupno 50.000 tonami. Dve nadaljnji ladji sta bili težko poškodovani s torpednimi zadetki.

V Atlantskem morju, pred Afriko in v Karibskem morju so naše podmornice potopile iz ladijskih spremljav ter na lovu za posameznimi ladjami 13 sovražnih trgovskih ladij s 75.000 tonami ter eno korveto, neko nadaljnjo ladjo pa so s torpedi poškodovale. — Tako je sovražno ladjevje zadnje dni zopet zgubilo 19 ladij s 125.000 tonami, poleg tega pa še tri rušilce in eno korveto.

KRATKE

z vsega sveta

18.000 delovnih dni je izgubila angleška industrija zaradi stavk v prvem polletju 1942.

Vse svoje imetje, vredno več milijonov pöngov, je daroval znani madžarski pisatelj Zilahy madžarskemu poveljstvu.

Požar je izbruhnil te dni v arhivu bolgarske narodne banke; gašenje je bilo težavno, ker v Sofiji že nekaj dni primanjkuje vode.

180.000 obiskovalcev je imel sejem v slovaški Bratislavi; promet je znašal 100 milijonov slovaških kron.

Sukanec bo začela izdelovati iz murvinega lista neka tovarna v Bolgariji.

Za čas od 1. septembra 1942 do 31. marca 1943 dobi vsak prebivalec na Slovaškem po 100 kg krompirja.

Novo omejeitev uporabe papirja so uvedli v Angliji.

60 letnico rojstva je praznoval načelnik nemškega vrhovnega poveljstva maršal Keitel.

Finska vseučilišča bodo 12. oktobra odprli vzlic vojnemu času.

Novi skupina španskih prostovoljcev »Sinje divizije« je odpotovala na rusko bojišče.

Na kavkaškem bojišču se bore tudi bataljoni finskih vojakov, poroča »Deutsche Allgemeine Zeitung«.

»Unione se imenuje nova filmska družba v Belgradu; namen ji je prodaja madžarskih filmov.

Bolivijski parlament je sprejel zakon, ki prepoveduje Judom vstop v to državo.

Z najvišjim odlikovanjem za hrabrost s hrastovim listom z meči in briljanti je odlikoval Hitler štajerskega rojaka letalca majorja Goloba.

Nemška oblastva so delno ukinita prometne omejitve v deželah pod nemško zasedbo.

Na egiptski fronti: Poveljnik italijanske ogledniške patrolje v oklepem avtomobilu daje znamenje za odhod.

Kriki iz Krimске jame

Strahotne podrobnosti, kako so komunisti delali na Notranjskem

Vsa dežela je prepolna gorja, ki so ga nad naš narod priklicali rdeči osvobodilci, ki so naše podzelsko ljudstvo osvobodili neke živeža, marveč tudi njihovega življenja. Dežela zdaj do dobra pozna, kakšen je tisti »raj rdeče svobode«, ki so partizani pod firmo O. F. zanj agitirali. Zato ni nobeno čudo, če so ljudje v svojem obupu posegli po orožju ter so se začeli z orožjem v roki braniti svojih ubijalcev in morilcev, kar je prava beseda za partizanske kolovodje.

Pri tem pa se dežela nečemu čudi: Zakaj je še toliko ljubljancev tako noro zaverovanih v zločinsko partizansko tolpo. Dežela naj bo prepričana, da je v tej ljubljanski zaverovanosti na eni strani res mnogo zlobe in pomankanja dobre volje. Na drugi strani pa je v njej čudovita zaslepljenost, ki si je človek ne more drugače razlagati, kakor tako, kakor je že v sv. pismu povedano, da bo hudič — oče laži — ljudi tako zmesal, da bodo celo dobri šli za njim, meneč da dobro delajo. Za milost pravega spoznanja je treba mnogo moliti. Tretji med ljubljanskimi zaverovanci pa so pravi špekulantje, ki jih zlasti med tamo imenovano »inteligentno kar murgoli. O tej »inteligentni« psmni bi radi povedali besedo. Kar povemo, je resnično dejstvo, ki se nanaša na enega izmed te pasme, ki pa so drugi prav taki:

Vse to se je dogajalo, ko se je na zunan zdelo — po zaslugi partizanske propagande — da so partizani na konju. Pepe je še vedno pridno hodil okoli partizanskih vodij, bodočih komisarjev, dokler z dežele ni začel pihati drugačen veter.

Zdaj je še Pepetu zazdelo, da bi bilo morebiti le dobro, ko bi kdaj tudi s kom izmed partizanskih nasprotnikov malec pokramljal. In začel je pridno iskati prilike, da je s tem ali onim v kaki »velevažni« zadevi govoril in mu mimogrede tudi povedal svojo sodbo, da partizani vendarle ne delajo prav. Medtem komunisti na deželi vedno bolj divjajo in more. Po dolgem času Pepe izve, da so mu partizani zaklali daljnega sorodnika. Zdaj že bolj očno kaže svojo nevoljo, zlasti ker je med tem bral, da je partizanstvo na deželi v popolnem razsulu. Z voditelji OF si ne upa več govoriti.

Pepe zdaj uvidi, da partizanov vendarle ni več kakor drugih, da je njihovo zločinsko delovanje docela razbojniško. Pepe sliši celo, kako »bela garda« ponekod nastopa zoper nje, kako jih bijejo vsake straže in legije smrti. Zdaj Pepe zraše v vsej svoji velikosti ter začne nad vse hudo propagando zoper partizanske morilce. Svoje bivše prijatelje pri OF je docela zapustil in si prizadeva dokazati, kako je od vsega početka bil zoper OF.

Pepe je eden izmed tisočev sebi do pičice enakih, ki obračajo plašč po vetru. In zdaj veter pih docela zoper komuniste.

Ostanje pa še drugi, ki so nekateri sicer dobri ljudje, pa tako strašno zaslepljeni, da se človeku morajo smiliti. Ti verjamejo zgolj to, kar jim pove partizanska propaganda. Ti ne verjamejo niti tega, da bi bili partizani kdaj kakega človeka umorili, dasi je teh žrtev med Slovenci že na tisoče. O, pač! Zdaj, ko so se ljudje sami začeli braniti, zdaj vpijejo tako, kakor jim velava komunistična propaganda: »Zdaj pa brat brata ubijate! Zdaj vpijejo tako, prej pa, ko so komunisti klali nedolžne ljudi in celo otroke, prej pa niso imeli besedice pomilovanja. Ti naj boro tole poročilo o Krimski jami, ki ga je bil v soboto v »Slovenskem domu« napisal mož, kateri je vse to, kar piše, na svoje oči videl. Poročilo je dolgo, zato bomo prinesli le glavne stvari.

V Krimski jami 7 m na debelo sam.h trupel

Poročevalec popisuje svojo pot do strahotne Krimске jame, kjer je blizu nje poprej bil partizanski tabor, od koder so potem svoje žrtve pošastno ubili v smrt in v jamo. Takih jam je tam še mnogo, toda ta je najbolj znana. Majhnih brezdnov je pa vse polno in v vsakem breznu je prav gotovo vsaj po en mrtič ali še več. Zdaj vsa brezna niti še preiskana niso. Preiskana je edino le Krimska jama. Poročilo se glasi:

Brezdno rdeče svobode

»Globoko je brezдно, vedno gosteja je tema, vedno rezkejši hlad. Netopirji, zadnji spremlje-

valci tistih, ki leže spodaj, prhutajo iz mraka. Težko je šteti metre v globino. Do dna jih je trideset, če je brezдно prazno. Pri dvajsetih metrih je nekaj vejevja, skozi katero se je treba prebiti. Še tri metre, potem noga zadene ob kol, za njim ob drugem, tretjem. Sami koli. Sami koli, ko se hoče opreti ob nje, trho zahrešajo.

Nazadnje se noge ustavijo na nečem ne prav trdnem, roka drhteče prižge luč in še tisti trenutek je človeku žal, da se je posvetilo. Tisto, kar je hrestalo, niso bili koli, temveč človeške noge. Cel gozd jih je, krog in krog. Same izsušene, krčevito stegnjene noge ljudi, ki so jih vrgli na glavo v brezдно. Prizor, ki ga v Dantjevem peklju ni groznejšega. Same uboge, brezimne, kvšku širleče človeške noge.

»Brezdno rdeče svobode« šine misel skozi razburjene možgane. Srce nehoče utripuje nagleje. Uho nehoče lovi, kdaj se bo iz te pošastne kostnice dvignil stokajoč, obtožujoč glas — eden za vse desetice in stotine teh, ki so jih vrgli v smrt, ne da bi bili mogli vsaj obraz obrniti v nebo. Kamor pada luč, se zdi, da raste iz teme koženi udje in silijo bliže, v prvo živo pribo te strahote.

Možgani se silijo, da bi delali malo računa. Brezdno je trideset metrov globoko. Čež tri in dvajset metrov ni mogoče. Sedem metrov na debelo je v njem trupel. Prostora tu je v širino blizu štiri metre, v dolžino kakih sedem, koliko je trupel — naj računajo tisti, ki so govorili, da žrtve morajo biti in tisti, ki so Slovence osvobodili s tem, da so Slovence pobijali.

Vsa trupla so gola, samo v spodnji obleki, ali še to ne. Luč zadene nekam v kot. Tam napol sloni, napol leži velikani, moški kakor Peter Klepec. Obraz mu je spačen, da ga ni moči spoznati. Na nogah in rokah so napele izbokle mišice. Noge ima krčevito razklenjene ter s silo uprte predse, kot da se je še do zadnjega lomil groze, ki je rinila vanj od vseh strani. Kajti velikani je treščil na dno živ. Ni mogoče, da bi bil padel tako, kakor zdaj sedi. Napol mrtve se je po padcu zavedel, tipal okoli sebe, začel blazneti, ki je krog in krog čutil sama trupla, kosti in smrt. Bog ve, kako se je privlekel do stene, s 5 klopetajuzimi zobmi naslonil ob njo, se v silil svojega zdravlja in v zavesti, da je nedolžen, boril s smrtjo dan, dva, tri. Tužil je noč in dan v grozi, dokler ga ni zlomilo. Kako je bilo ob njegovih mrtvaški pesmi tistim v taboru?

Obtožujemo vas!

Vse noči je bilo ališati tuljenje, pravi partizan, ki ga je četa zajela...

Pogled na tega mrtiča je groznejši kakor pa na brezdnno množico golih teles. Pred njega, pred njegov skrčeni obraz in pred njegove v grozi uzaste oči bi postavil vse tiste, ki so te brezimne smrti krivi. Tiste, ki so z vzgojo, persom, propagando, politiko, popuščanjem, s političnim ljubimkanjem in užaljeno zmesanostjo vzgojili iz slovenske mladine tolpo morilcev, ki ubija ne zaradi ideje, temveč na zapoved in brez pomisleka, ki je plen vseh zločincev in vseh bedaših iluzij. Posadil bi predenji salonske lpeposlovce in ljubitelje človeških pravic, ki so vprezali v akcije vse kulturne ustanove in politične veščine za rešitev komunista, ki so ga za tmeec dni zaprli. Posadil bi predenji gospodične iz Ljubljane, ki so vezle rdeči prapor, v žigar senici so umirali ti nedolžni bratje in sestre. Posadil bi jih in dejal: »Žrtve morajo biti.«

Luč posveti nazgor v smrečje, ki se je ustavilo nad mrtiči. Iz njega vije dolga roka v rjavem rokavu v srcaji z manšeti. Nad njo je videti moško telo in obraz, iz katerega širle zobje, da ga ni mogoče spoznati. Obleka kaže, da utegne biti župnik Žužek od Sv. Vida, ki so ga odvedli nekaj dni pred ofenzivo ter ga ubili, preden so pobegnili. Niso ga utegnili niti sleči... kakor druge ter si razdeliti dediščino po njem, čeprav je bilo geslo »Deliti bono!«

Od zgoraj pride zapoved, da je treba katero izmed trupel privezati in ga poslati gor. Tu prav na vrhu je ženska še v nogavicih s pasom, elastikami in nekaj unjam. Mlada, najbrž ena izmed petih deklet iz Begunj. Toda izmučeno telo ne premore dolge poti. Na dan iz groba pridejo le noge, s katerih vzamejo žive roke nekaj blaga, da ga bodo videli in morda spoznali stariši...

Kosti, edine, ki jim je bilo dano priti iz Krimске jame, najdemo pod okrvavljeno amreko, morda pod tisto, kjer so poslednjič stale žive, zadnji po-

koj in molitev bratov, ki so se sklenili braniti sami ter masčevati mrtve iz Krimске jame. Stianjenih bog poslušaj »2. legija smrti« poročilo iz pošastnega groba, iz brezdna rdeče svobode in mišl na brate tam spodaj ter na tiste, ki so krivi toliko umorov tod in po vsej naši zemlji.

Tisti, ki ste krivi — hrestajoče kosti v Krimski jami vas obtožujejo. — 2. legija smrti.

Morilci še vedno na delu

V soboto zjutraj ob en četrt na osem je komunistični morilec v Biški ustrelil 36 let starega slovenskega stražnika *Jožeta Habjana*, očeta dveh otrok. Habjan je šel tega dne v službo na šišenski živilski trg. Bil je v civilu ter brez orožja. Bil je silno pošten in plemenit slovenski mož, ki je prav zaradi teh svojih lastnosti komunistom bil trn v peti. Naj v miru počiva. Njegovi družinici izrekamo svoje sožalje.

Morilci pa bodo prav gotovo deležni sodbe, kateri ne uidejo.

Na Slepšeku št. 5 pri Mokronogu je živel in deloval kmet in bivši mokronožki župan *Anton Strupeh*. Bil je dober gospodar zase in za druge, za katere je mnogo deloval v javnih zastopih in zadrugah. Mož jekleneza značaja in silno dobrega srca je bil pri vseh priljubljen. Komunisti pa ga niso marali, ker ni držal z njimi. Zato so ga v nedeljo, dne 21. junija odpeljali z njegovega doma. Nihče ni vedel, kaj se z njim zgodilo. Komunisti so namreč njegovo smrt prikrivali, da bi ljudi ne razburili. Zdaj pa se je izvedelo, da so komunisti Strupeha že prvo noč ubili. Hoteli so ubiti tudi njegove tri sinove, pa jih niso našli. Strupehovo hišo so vsi izropali, kmetijo pa podelili v last nekemu komunistu iz sosednje vasi. Njegovo truplo še leži v gozdu pri Škrlejevem blizu Št. Rupertu, kjer leži še mnogo drugih nedolžnih žrtve komunističnega zverinstva.

Z Rake so na to stran pred časom prišle tri Lisčeve: mati *Marija Lisec* in njeni dve hčerki, Nežica in Marija, ki so stanovale zdaj v Dobravcih v veliki skromnosti. Vae tri so partizani ugrabili. Tam blizu so tudi ugrabili in umorili abiturienta *Nežmerja*, ki je doma na Brodu pri Sv. Križu na Krškem polju. Fant je prišel sem k svoji sestri na počitnice. Pa so ga pograbili komunisti in umorili.

Zlasti grdo so morili komunisti kmečke ljudi okoli Št. Vida na Dolenjskem. Tam so sifa grdo umorili fanta *Kastelica iz Sada*. Zdaj pa poročajo, da so umorili tudi *Malnarkoro hčerko iz Sada*. Mati je rekla hčeri, naj gre v Št. Vid po sol. Hči je šla. Toda na poti nazaj sta jo dva partizana prišla in gnala pred komandanta. Ta jo je obsojil na smrt. Kar žrebati so morali, kdo jo bo umoril. Zreb je zadel morilca, ki je hodil okoli pod imenom »Tiger«. Ta je ubogemu dekletu vsake pol ure porinil nož v vrat za 2 cm. Delal je tako, da ni prerezal glavne žile. Dekle je umrlo šele tretji dan.

Prijeti morilci

Kr. Kvestura v Ljubljani je že dalj časa zasledovala skupino sumljivih ljudi, za katere je domnevala, da nosijo orožje. Pred dnevi se ji je posrečilo izslediti nevarnega 19 letnega fanta v osebi elektromehnika *Finka Ant.*, stanujočega v Ljubljani. Policija ga je presenetila v neki mehanični delavnici, kjer je bil fant v službi. Pri aretaciji so našli pri njem samokres. Fant je že pri aretaciji prosil, da ga ustrelje. Takoj nato je priznal več umorov, med temi umor dveh nemških državlanov v Rožni ulici, dalje umor nekega fašista, sodeloval pri napadu na Rotarja v Kolodvorski ulici ter pri umoru pok. Ehrlicha. Priznal je tudi, da je umoril v Rokodelskem domu Fortunata Majdiča. Kakor je bilo že uradno razglašeno, je ta morilec kriv tudi 18 žrtv, ki so padle zaradi njegovih dejanj.

Vsa javnost je bila zadovoljna nad uspehom Kr. Kvesture, da je izsledila tako nevarnega zločincea in prišla tudi njegove sodelavce.

V sredo, dne 23. t. m., je oborožena sila skupaj z vaško stražo blizu Višnje gore prišla znane *Ladeta Potokarja* s Police, ki je zakrivil smrt tolikih Slovencev in Slovenk, ki so pokopani na Polici. V petek, dne 26. t. m. dopolne pa je bil Lado Potokar v Višnji gori ustreljen, in sicer so ga ustrelili na pokopališču.

Najcenejši, najboljši in najzanimivejši tednik je brezdvomno »DOMOLJUB«!

Kaj je NOVEGA

Jubilant s 15 otroki

(Zaplana nad Vrhniko.)

Te dni obhaja 70 letnico rojstva Franc Možina, oče 15 otrok, dolgoletni ključar naše farne cerkve, šolski odbornik v Logu in dolgoletni naročnik »Domoljuba«. Z vero v Boga je vzgojil svojo številno družino, od katere je 12 otrok še živih. »Moli in delaj«, to je geslo Možinatovega ata, ki kljub sedmim križem še vsako nedeljo in večkrat tudi na delavniki krene na enourno pot k sv. maši. Od Možinove hiše ne gre revež praznih rok, Možinov ata je krstni boter mnogim otrokom v fari. — Ko čestitamo jublantu k sedemdesetletnici, želimo, da bi ga Vsemogočni ohranil še mnogo mnogo let na radost njegovih otrok in vse župnije. — Možinov ata, Bog Vas živi!

Začetek pouka na šolah

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino ustrežno sporazumu z ministrstvom za narodno pravo, odreja:

Člen 1. Na šolah Ljubljanske pokrajine se začne šolsko leto 1. oktobra in konča 30. septembra. — Redni pouk se prične v mestu Ljubljani 1. oktobra, v pokrajini pa 3. novembra in se konča 28. junija. — V šolskem letu 1942-43 se prične pouk, razen v mestu Ljubljani, dne 3. novembra. — Za razrede, ki se končujejo z zaključnimi izpiti kakršne koli vrste, določi Visoki komisar konec pouka z odlokom.

Člen 2. Pouka ni na dneve, naštetih v členu 2. navedbe Visokega komisarija št. 105 z dne 19. septembra 1941-XIX. — Trajanje božičnih in velikonočnih počitnic določi z odlokom Visoki komisar.

Člen 3. Potrebne dopolnilne spremembe v urnikih in urnih načrtih določi z odlokom Visoki komisar.

Člen 3. Realna se odpravljata. Odpravi se postopno tako, da se v šolskem letu 1942-43 nadaljuje pouk samo v VI., VII. in VIII. razredu.

Člen 5. Kласična gimnazija in realne gimnazije se delijo na triletni nižji in petletni višji tečaj. — Zaključni izpit nižjega tečaja opravljajo dijaki, ki dovršijo tretji gimnazijski razred. Člen 6. V šolskem letu 1942-43 opravljajo zaključni izpit nižjega tečaja tudi dijaki, ki dovršijo IV. razred.

d Zlatomašniški jubilej je obhajal te dni g. Franc Klopčič, župnik v Gabrovici. Bog ga ohrani čilega in zdravega še mnogo let!

d Romanje k Materi božji na gori je priredil v sredo po Malem Smarnu župnik g. V. Stanič. Udeležba staršev pri romanju je bila prav lepa in je bilo izrečenih v Marijinem svetišču mnogo vročih prošelj zlasti za fante — vojake.

d Zadnje dni so priobčili časopisi oblastne odredbe s sledečimi naslovi. Pokrajinski kmetijski inšpektorati, Raznost občinske uprave v št. Jerneju (komisar fašist Giorgio Janovitz). Navodila za razsojanje o kršitvah davčnih zakonov.

Obletnica otroškega kolodvora

Na amsterdamskem glavnem kolodvoru na Nizozemskem imajo sredi največjega vrveža ograjen prostor. Tu se lahko igrajo otroci, ki jih železnica posebno zanima. Za mal denar prihajajo po cele ure v svoj otroški kolodvor in med igro opazujejo promet. Te dni je minilo leto, odkar je pristojna oblast ustvarila ta otroški kolodvor, ki ga je doslej obiskalo okrog 50.000 otrok.

Donavska močvirja bodo izsušili

V romunskem Galacu je bilo pred kratkim poavetovanje zdravnikov o nujno potrebnih ukrepih za zatiranje malarije v močvirnatih krajih spodnje Donave. Sklenili so izdelati načrt za izsušitev vseh močvirij ob Donavi. Izsuševanje bo trajalo dvajset let in pri teh velikih javnih delih bodo zaposlili toliko delavcev, da se Romuniji za približno desetletje ni treba bati nezaposlenosti.

d Pristojna oblast je priznala sledeča športna društva: a) zvezo ribarskih društev, b) ribarsko društvo v Ljubljani, c) športni klub Zabjek.

d Družinske doklade tudi za žene. Na zadnji seji mestnega sveta v Novem mestu so sklenili, da bodo odslej uslužbenci mestne občine prejeli družinske doklade ne le za otroke, ampak tudi za žene in sicer v višini, ki jih izplačuje blagajna za družinske doklade pri Zavodu za socialno zavarovanje.

d Občinski tajniki, ki so službovali na ozemlju bivše dravske banovine in želijo biti nameščeni kot tajniki v kakih občini Ljubljanske pokrajine, naj se zgledajo s uradnimi urami (od 10—12) pri Visokem komisariatu, II. nadstropje, soba št. 111 do vključno 30. septembra. Seboj naj prinesejo svoje osebne in službene dokumente.

d Zelo dobra žetev se obeta vzlic vojnim razmeram v italijanski Cirenajki v sev. Afriki. d Sestri dvojčki prišli na svet v različnih mestih. Kolonova žena Hedvika Quercenont je povila najprej v mestu Apriliji zdravo hčerko. Komaj je srečno potekel prvi porod, je začutila da se bliža novo rojstvo. Brž so jo pripeljali v porodnišnico v mesto Littorijo, kjer je povila drugo svojo hčerko. Tako sta bili sestri dvojčki rojeni v dveh različnih italijanskih mestih.

d Spregovorila je, ko jo je mati kregala. Stiri leta je dopolnila mala Karla Crescini, a ni izpregovorila niti ene besede, kar je povzročalo staršem nemale skrbi. Tudi zdravnik

Kaj je »osvobodilna fronta«?

»Osvobodilna fronta« je popolnoma komunistična organizacija. Vsi drugi, ki z njo sodelujejo ali pa ji pomagajo, so zgolj priveski, ki so komunisti z njimi že obračunali, ali pa bodo z njimi obračunali, brž ko jim ne bodo več potrebni. Vsak pameten in zaveden Slovenec bo torej odklonil vsako sodelovanje s partizanstvom in z »osvobodilno fronto«.

ji niso mogli pomagati. Nedavno je mala Karla naredila nekaj narobe, pa jo je mati ostro pokarala, da je malo hčerko budo prevzelo. In glej! V trenutku strahu in trepetu se ji je razvezal jezik. Izpregovorila je. Seveda so bili obupani starši ob tem nedavdnem dogodku silno veseli.

d Te dni poteče 50 let, odkar so ustanovili Zvezo italijanskih kmetijskih konzorcijev, ki izvršuje skupne nabave in prodaje za italijansko kmetijstvo.

d Čudna pota strela. Pri zadnji nevihti, ki je divjala nad tolminkim Lomom, je udarjala tudi strela. Pri Klemenovih je udarila skozi dimnik v hišo in obiskala skoraj vse sobe. V izbi sta bili gospodinja in njena svakinja. Strela je obe omamila, da sta se zgrudili na tla. Sosedje so prihiteli na pomoč in so močnejše onesveščeno ženo po stari navadi zagrnilli z zemljo, dokler ni prišla k zavesti. V eni izmed sob sta v svoji postelji spančkala dve leti stara dvojčka. Tudi skozi to sobo je lušknila strela, ki je bila k sreči vodena. Na njenem hitrem pohodu je okušila steno in strop ter povzročila, da je padlo precej ometa na speča otroka, ki pa sta ostala živa in zdrava.

d Na tisoče italijanskih delavcev je v zadnjem vzhodnega bojišča Zaposleni so v prejšnjih sovjetskih tvornicah, kjer vzpostavljajo stroje in preurejajo obratovanje.

d Cene zvezkom ne smejo biti višje, kakor so bile doslej, je odredil korporacijski minister.

d Posebno krojno in modno šolo so ustanovili v Turinu, ki je najvidnejše središče ustvarjanja in uravnavanja italijanske mode.

d Zmleta šota je najprimernejši nastilj za kunčnice brez odloka, piše list »Mali gospodar«.

d General Galbati, šef miličnega generalnega štaba, se je vrnil v Italijo, potem ko je bil na ruskem bojišču in po obisku v Nemčiji.

NOVI GROBOVI

V prečenski fari so zadnji čas umrli Zana Jože, Koračin Jože, Jordan Marjan, Sintič Janez, Brnjdič Lueljana, Novak Jože, Može Ana, Blažič Anton, Kovač Ivan, Hajtnik Viktor, Mirtič Antonija, Smolič Stanko, Murgelj Anton, Murgelj Alojzija in Pasič Alojzij. — V Mariboru je odšla v večnost 75 letna žena železniškega uradnika Adolfin Petkova. — V Mengšu je zapustila solzno dolino uradnica Frančiška Rabič. — V Mariboru so preminuli: vdova po jetniškem pazniku 77 letna Ivanka Habič, vdova po strojevodnji 74 letna Marija Frej, 69 letna postrežnica Berta Marinčič, — Na Dunaju je umrl 51 letni trgovec Franc Ambrožič. — V Celju je na veke zatisnila oči 62 letna Marija Neger roj. Nagela. — V Hrastniku ob Savi je umrl 49 letni posestnik in gostilničar Ferdinand Rož. — V Zejah so pokopali Marijo Azmanovo po rodu Poklukarjevo. — V Dobrni je umrl 71 letni Franc Zerjav, na Teharju je preminula 80 letna Jožeta Joštova, v Mariboru so odšli v večnost: 81 letni mesar Jožef Merkl, 55 letni ključavničar Jože Petkovek in 54 letna posestnica Jožeta Mohorkova iz Breznega. — V Zg. Radvancaju je na veke zatisnil oči 70 letni zasebnik Blaž Pečenik. — V novomeški bolnišnici je zapala v Gospodu Pavla Fabiani, bivša poštarica v Jarenini. — V Lomu pri Kanalu je umrla vzorna mladenka Milka Strukelj. — Na Verdu pri Vrhniki je odšel v večnost Janez Sušteršič. — V novomeški ženski bolnišnici je umrla 37 letna Frančiška Pire roj. Zalokar iz Ločne pri Novem mestu. — Pri Dev. Mar. v Polju je zapal v Gospodu 96 letni nadoučitelj v pok. Fran Kavčič. — V bolnišnici Usmiljenih bratov v Kandiji je odšel v večnost dolgoletni primarij dr. Ignacij Paulič. — V Ljubljani so zapustili solzno dolino: 7 letni Anton Jakac, 69 letna posestnica Marija Baraga roj. Kogovšek, Terezija Gvardijančič roj. Gvardijančič, Nina Pinter, Sešek Ursula, poštni poduradnik v p. Anton Kavčič in dolgoletna kuharica pokojnega kanonika dr. Cekala Striša Francka. — Naj počivajo v miru! Preostale tolaži Bog!

d Smrtno se je ponesrečil pri spravljanju drevesnih hlodov 63 letni delavec Ivan Šturm iz Raven pri Podmeltu.

d Zaradi solnčarice je umrl 31 letni kmetovalec Doretto Secondo iz okolice Portogruara.

d Večje število dečkov in deklic je birmoval pred kratkem nadškof C. Margotti v Furlaniji.

d Delna preselitev okrajnega glavarstva v Ljubljani. Javno se razglasa, da se je del uradov okr. glavarstva v Ljubljani preselil iz Hrenove ulice št. 11 v Beethovno ulico št. 7, in sicer: Komisar okr. glavarstva s predsedstvom pisarno, pravni referentje, kmetijski referat z okrajnim prebranjvalnim uradom, ter glavna pisarna. V Hrenovo ulico št. 11 so se preselili: Tehnični oddelek iz Beethovne ulice št. 7, gozdarski in šolski referat iz Hrenove ul. št. 7. V Hrenovi ulici št. 11 ostanjejo tedaj do nadaljnjega naslednji referati: gozdarski, šolski, veterinarski in zdravstveni referat ter tehnični razdelek.

d Prav veliko zanimanje vzbuja med ljubljanskimi, umetnost ljubčimi občinstvom sedanja razstava slikarja Franca Skodlarja v prostoru Antona Kosa v prehodu nebotičnika.

d Električni tok ga je usmrtil! Električar Andrej Pitamič v gor. hribeh je bil zaposlen pri napeljavi električnega voda z visoko napetostjo. Pred dnevi je delal na nekem drogu te napeljave. Po nesreči je pri svojem delu zadel ob žico z visoko napetostjo. Močni tok ga je v hipu usmrtil in je siromak mrtev padel na tla.

d Zvišanje prejemkov delojemalcev v brivsko-frizerski stroki. Dne 16. septembra 1942 je bil podpisan od Pokrajinske zveze delodajalcev in Pokrajinske delavske zveze medni sporazum, na podlagi katerega se zvišujejo s kolektivno pogodbo za brivsko-frizersko stroko določene plače v vseh razredih tako v Ljubljani kakor tudi na podeželju z veljavnostjo od 1. avgusta 1942 — za 30 lir tedensko.

Kdor podpira ali agitira za partizane, podpira morilce, roparje, požigalce in nasilnike!

Robert Stevenson
PREVEL
in Poljanec

POBEGLI UJETNIK

PRIGODE UJETEGA NAPOLEONOVEGA VOJAKA

Ne morem napisati, kar mi je rekel, toda njegovi častilci so pa mislili, da je s šalami in dovptji prekosil samega sebe, in so se bodesečno valjali od veselja po tleh. Še na misel mi ni prišlo, da nas je ta lopov tako pozorno opazoval, toda sovražstvo bistri oči in ušesa in on je res šel, kdaj smo se zabavali, in je v resnici vedel, kako je Flori ime. Polagoma se mi je kri umirila, obenem pa me je obšla togota, ki je mene samega presenetila.

»Boste kmalu končali?« sem vprašal. »Ko boste, bi sam rad rekel besedo, dve.«

»Ej, to se ve, da zopet vse pošteno ravnaš je odvrnil.« »Vso reč zasukaš Marki Carabas ljudskemu junaku!«

»Izvrstno!« sem pripomnil. »Rad bi vam namreč povedal, da sem plemič. Vi seveda ne veste, kaj je to. No, vam bočem obrazložiti. Plemič je neka čudna vrsta živali; on izhaja iz neke druge, čudne vrste bitij, ki jim pravijo predniki, in ima kakor kroto in druga golaze nekaj, čemur se pravi čustvo. Lev je plemič; on se ne dotikne mrhovine. Jaz sem plemič in meni ni mogoče, da bi se umazal s tolikim blatom. Kar pri miru, Filip Goguelat! Sedite kar pri miru in ne izpregovorite besedice, drugače bom vedel, da ste strahopetec. Straža naju opazuje. Na vaše zdravjete sem rekel in mu napil s ujetniškim pivom. Zljubilo se vam je, da ste tako govorili o nekem mladem dekletu, sem nadaljeval, »ki bi lahko bila vaša bč in ki je dala mlodar meni in mnogim drugim prosjakom med nami. Če bi vas vsilil Napoleon — pri tem imenu sem salutiral — »moj cesar, bi vaš strgal križec z narodnega telesa. Jaz sicer tega ne morem — ne morem vzeti, ker je podelilo njegovo veličanstvo — ampak eno vam obljubljam: obljubljam vam, da boste še nočoj umrlile!«

Zadnje dni sem bil toliko pretrpel in prenešel od njega, da je nemara mislil, da ne bo nikoli konec mojega potrpljenja; zaradi tega je izprva obsedel kakor razočaran. Mene pa je veselilo, da so nekatero moje besed prodre skozi debelo kožo.

Mimo tega je bilo to živinče v resnici junak, kar se tiče drznosti in je ljubil boj zaradi boja. Najsi je bil vzrok tak ali tak, resnica je, da se je hitro zavedel in je vzel — moram mu biti pravičen — vso zadevo, kakor gre.

»Jaz pa vam obljubljam pri rogovih kosmatoga rogalca, da boste imeli priliko za toč je dejal in mi znova napil in jaz sem se napičnica vestno odzval.

Kakor blisk se je raznesel glas o tem izzivanju med ujetniki. Obrabi so jim žareli od navdušenja kot obrabi gledalec pri konjski dirki. Resnično, človek je moral videti dela polno vojaško življenje pa moreče dolgočasje v taborišču ujetnikov. Z Goguelatom sva spala v tistem pododdelku in to je naredilo svo zadevo zelo enostavno. Izmed tovarišev se je ustanovilo častno razsodišče. Za predsednika je bil izvoljen narednik četrtega dragonskega polka, star veteran Napoleonovih vojakov, izboena nižji vojak in doetjen človek. Z največjo resnostjo se je lotil dolžnosti svojega častnega mesta, obikal vsakega od naju in izročil razsodišču najine odgovore. Moj odgovor je bil trd in odločen. Izjavil sem mu, da je neka mlada dama, ki jo je Goguelat opoival, dala meni večkrat mlodare. »Kot Francos in vojak,« sem nadaljeval, »sem ji dolžan zahvalo in se smatram dolžnega, braniti njeno čast in obenem čast Napoleonove vojske. Starejši ste od mene in moj predpostavljati. Povejte mi, ali imam prav?«

Narednik, miroljubljen star vojak, me je potepel in s tremi prsti po hrbtu. »Prav imate, dragi,« je rekel in se obrnil k razsodišču.

Ker tudi Goguelat ni bil vlnudnejši, ni preostalo drugega, kakor da določijo pogoje dvoboja. Kar se tiče kraja in časa, nista mogla nič izbirati. Dvoboj se je moral vršiti ponoči v temi in v sredi našega šotora, potem ko bo straža odšla. Res da smo imeli na izbiro precej orodja, ki smo ga uporabili za izdelavo igrač, ampak tudi eno ni bilo primerno za dvoboj med civiliziranimi ljudmi in ker to orodje ni bilo opredeljeno, je bilo od sila točavno izonačiti upe obeh borcev. Naposed so od-

vili škarje in natakli vsako polovico na dva možna koleca, ki so ju našli v nekem kotu na dvorišču, ju dobro privezali z vrvice, namazano s smolo. Čudno to je izpreletelo, ko si držal to orodje v roki. Sicer ni bilo težje od jahalnega biča, vendar je bilo le težko mialiti, da se ne bo nihče vmešaval v dvoboj in da ne bo, če se nebrečno konča, nihče izdal imena tistega, ki bo ostal živ. Nato smo čakali ugodnega časa. Večer je bil možno oblačen; niti ene zvezde ni bilo videti, ko je prišla prva nočna straža skozi naš šotor in nato odkorakala od zidovju. Ko smo zavzeli svoja mesta, smo vzlic žumenju okoli utrdbe ležečega mesta lahko slišali klice straž. Narednik Leclos naju je peljal na najin prostor, postavil najino orodje navzkriž in odšel. Da bi se izognila krvavim madežem na obleki, sva se slekla popolnoma, razen čevljev; kot vlažna rjuha je nočni hlad objel najini telesi. Moj nasprotnik je bil bolj izurjen v borbi; bil je znatno večji od mene, mladane velik in primerno možan. V črni temi šotora mi je bilo nemogoče videti njegove oči in ker so bile palice vpoaljive, se nisem mogel dosti zanašati na obrambo. Zaradi tega sem napačen možgan, kako bi se, če mogoče, okoristil s svojo manjšo izurjenostjo. Hotel sem se vroči na tla, brž ko bo dano znamenje, in v istem hipu napasti. Sicer bi s tem stavil svoje življenje na eno samo karto, kajti ni mi ostala nobena obramba več, če bi se mi ne posrečilo, da ga smrtno ranim. Še bolj me je vznemirjalo to, da sem bil v nevarnosti, da se zaletim ob dvojni sili najinega nasakota z obrazom na njegovo polovico škarij, in oči pa obraz niso bili ravno oni deli mojega telesa, ki bi jih posebno rad izpostavljali.

»Naprejte!« je zaklical narednik.

V istem trenutku sva oba naspada z enako silo. Če bi ne bil imel tiste nakane, bi morala golovo drug drugega naboiti. Na ta način pa je Goguelat samo oprasnil mojo ramo, moj kos škarij pa se mu je zadril na smrtonosnem kraju v telo. Mogočno telo orjaka, ki se je zgrudil z višine na mene, mi je v tistem hipu vzelo zavost.

Ko sem se zopet zavedel, sem ležal na svojem spalnem prostoru in sem v temi še lahko razločil kakih deset v mene štrlečih glav. Vrvaval sem se.

»Kaj se je zgodilo?« sem vzkljknil.

»Tihot!« je opominjal narednik. »Hvala Bogu, vse je dobro! Čutil sem, kako mi je gladil roko; iz njegovega glasu pa so odmevale solze. Samo majhna praška je, moj mladit; jaz sem pri tebi, tvoj stari atek, ki bo že dobro skrbel zate. Rama ti je zavezana; vtaknil amo jo zopet v tvojo suk-njo. Bo še vse dobro!«

Tedajci se mi je vrnil spomin. »Kaj pa Goguelot?« sem zastokal.

»On ne vdrži, da bi ga odnesli; dovolj je iztaknil. Grda reče to,« je odvrnil narednik.

Zelodec se mi je hotel obrniti ob mišli, da sem s polovičnimi škarjami usmrtil človeka. Moje obžalovanje so še povečavale druge, nenavadne okoliščine najinega boja; tema, v kateri sva se borila, in popolna golota. Zgrudil sem se ob svojem nasprotniku in pokleknil k njemu, vendar nisem mogel govoriti, samo ihtel sem izrekel njegovo ime. On me je pa prosil, naj se umirim. »Da si mi ključce za v večnost, tovariš. Nič nisem hud nate!«

Ko je izpregovoril te besede, je postala moja groza še večja. Tam je ležal on, ki je bil divji pretepaš vse svoje žive dni, v tuji deželi zaradi nelepe žalitve, se boril s smrtnjo in šel v smrt malodane z duhom Bagarda. Zahteval sem, da pokličejo stražo, pošljejo po zdravnika in venomer vpil: »Morebiti ga pa vendarle še lahko rešimot!«

Narednik mi je poklical v spomin našo prisoj. »Če bi bil ti ranjen, bi moral takisto ležati, dokler ne bi prišla straža in te našla,« je rekel. »Daj, dečko, čas je, da se umiriš.« In ko sem mu še vedno ugovarjal, me je opominjal: »Champdivers, to je slabost. Mušiš me.«

»Štenica, v posteljo, ve!« je zastokal Goguelat in se zadril nad vse z ono svojih navadnih, surovih psokv. Može so torej ležali v temi in hlinili nekaj, kar je bilo nam vsem na moč daleč; spanje.

Slišali smo v daljavi korake straže, jo slišali, kako je prihajala polagoma bliže. Nazadnje je za-

vila okoli vogala in stopila v naš šotor: dve vrsti vojakov in eden desetnik s svetilko v roki, s katero je mahal sem in tja, da je posvetil v vse kotičke šotora.

»Halo!« je zavpil desetnik in obstal, ko je došel do Goguelata. Sklonil se je s svetilko. Srca nam je zastalo.

»Kakšno hudičovo delo pa je toč je grmel in klical s strašnim glasom stražo.

Kakor bi trenil smo bili vsi na nogah; še druge svetilke in vojaki so se trli pred šotorom; neki častnik je pridrvel skozi množico. Sredi šotora je ležalo orjaško, golo, krvavo telo. Nekdo je bil vrgel rjuho čez Goguelata, toda on jo je, zvijajoč se v bolečinah, deloma zopet proč zvlekel.

»Umor se je izvršil tukaj!« je rjul častnik. »Jutri boste kaj več slišali, divje zvermet!«

Ko so Goguelata vzdignili in položili na nosila, nam je razposajeno in brezobno zaklical: »Z Bogom!«

3.

Major Chervenik stopi na prizorišče, Goguelot pa odide.

Še misliti ni bilo, da bi ranjeni okroval; zaradi tega niso izgubljali časa, da ne bi slišali njegove izjave. On sam je prikazal vso reč tako, da je izvršil samomor, ker je bil sit življenja, ko je moral gledati toliko Angležev. Zdravnik je izjavil pod službeno prisajo, da je nemogoče, da bi tako umoril samega sebe; kakovost in smer rane da pričata zoper to. Goguelot pa je odvrnil, da je vse bolj iznajdljiv, kot vsi mislijo; on da je upri orodje ob tla in se sam zagnal nanj — prav tako kot Nebukadnezar,« je pristavil in pomčknil zdravnikovemu pomočniku. Zdravnik, majhen, gizdalinski rdečelčni človek, precej nepotrpežljive narave, je peoval in kiel nad avojim bolnikom. »Ta je popolen poganeč je kričal. »Samo da bi mogli najti orodje!« Toda orodje je bilo izginito s tega sveta.

To se ve, da nas vojaška oblast ni pustila pri miru, ko je naša ranjena tako stanovitnega. Venomer so nas klicali k zaslišanju, zdaj posamič, zdaj po dva, po tri. Pretih so nam z vsami mogočimi in nemogočimi kaznimi in nas zapeljajali v izkušnjava z najbolj neverjetnimi nagradami. Toda Goguelotova smrt je ostala skrivnost. To so bili Napoleonovi veterani!

Jaz sam sem z vihrajočimi zastavami odšel od vsakega zaslišanja; seje preiskovalnega sodišča so se razblinile kakor napev, ki ga živa duša ne poslušča. Pa vzlic temu sem bil konec koncev razkrinkan — jaz, ki me je branil in zagovarjal celo sam moj nasprotnik!

Bilo je tretjega jutra po dvoboju — Goguelot je še vedno živel — ko se je zopet približala ura za francosko lekcijo majorja Chervenika. Rad sem imel ta pouk; ne morebiti zaradi tega, ker mi je major dobro plačal — v resnici je znašal znošek, ki sem ga prejemal od njega, osemnajet penc na mesec, kajti Chervenik je bil še po naravi velik skupub — ampak zaradi tega, ker sem cenil njegov zajtrk in v neki meri tudi njega samega. Saj je bil dobro vzgojen človek, lepe zunanosti in za majorja presenetljivo mlad; meril je v čevljih šest čevljev, imel čedno postavo in posebno bistre, sive oči.

(Nadaljevanje prihodnjic.)

Dežela faraonov

Nil je pravi življenjski živec Egipta. Na njem sloni gospodarsko življenje dežele. Z abesinskih gora prinaša voda blato, ki vsebuje mnogo rodovitnih sestavin. Od najstarejših časov so skušali imeti od Nilovih poplav kar največ koristi na ta način, da so vodo po kanalih napeljavali na polja.

Brez nilskih poplav bi bil Egipt puščava. Največ vode prihaja iz Abesinije. Naraščanje traja do oktobra, potem začne voda upadati in je v začetku junija najnižja. Ko je dosegel naraščajoči Nil določeno višino, odpro zatvornice, napeljejo vodo v prekope in jo razdele s črpalnicami po vsej deželi. Tedaj je Nilska dolina podobna jezeru, iz katerega štrle nizki griči z vasi in palmovimi gaji.

Za enakomerno razdelitev vode iz Nila so v zadnjih desetletjih zgradili Egiptčani več velikanskih zatvornih jezov iz granita, tako pri mestih Kahira, Saintu, Esnehu, Asuanu, Hartumu i. dr. Zato morejo dandanes vse leto namakati polja, tudi v aprilu in maju, ko nastopi suša.

Ko splahne nilska voda, v Egiptu sejejo; okrog našega božiča je tam vse v najlepšem zelenju. Štiri mesece potem, ko poneha povodenj, že žanjejo sozimoce. V aprilu, maju in

v t. polovici junija, ko je večina poljskih pridelkov požeta, pa je v Egiptu pusto, prašno in neznansko vroče. Tako ima sdežela faraonov tri letne čase: za poplave je ves Egipt jezero; kadar poganja po njivah, je vrt; kadar so polja požeta, je puščava.

Egiptčani so že od nekdaj večinoma poljedelci. Glavna pridelka sta danes bombaž in sladkorni trst, gojijo pa tudi pšenico, koruzo in riž. Datljevih palm je dovolj pri vsaki vasi. Živinoreja je neznatna, ker ni večjih pašnikov. Izdelovanje svojevrstnih preprog, finih tkanin in kovinskih umetnin dviga izredno živahni tujski promet, ki prinaša deželi mnogo denarja. Trgovino in promet je v Egiptu močno pospešila otvoritev Sueskega prekopa leta 1869. Prekop je 100 km dolg, 14 m globok; parnik ga

prevozi povprečno v 15 urah. Važna za promet je Nilska železnica, ki pelje iz Aleksandrije preko Kahire v Asuan in nato po Nubijski železnici preko Hartuma in Berbera do pristanišča Port-Sudan ob Rdečem morju.

Pravi Egipt, četudi obsega skoraj 1 milijon kv. kilometrov, ima le okoli 40.000 km² rodovitne, obljudene zemlje (velikost Švice). Vse drugo je puščava. Gostota prebivalstva pa je zelo velika, saj pride 400 duš na km².

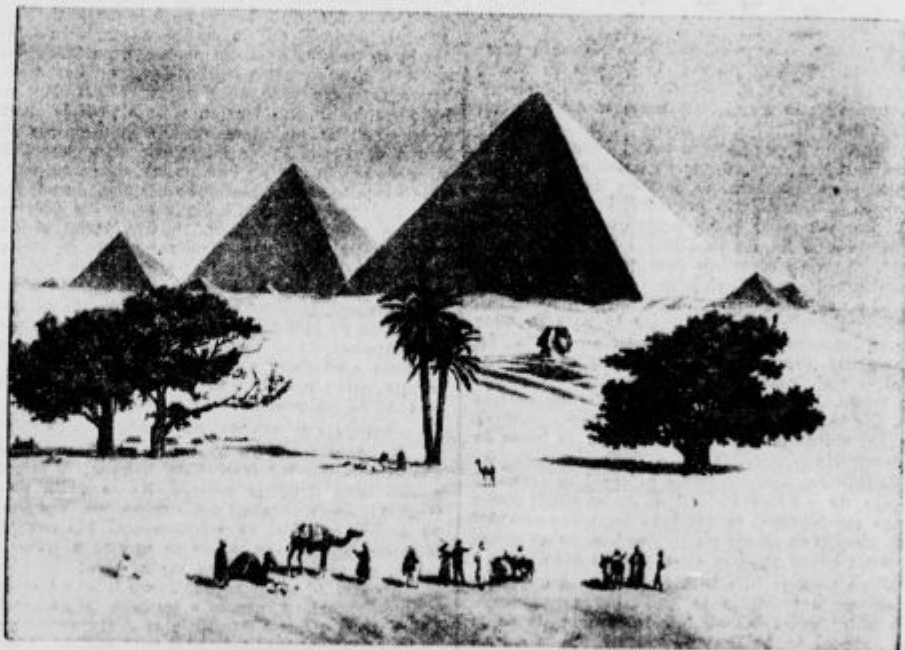
Prvotni Egiptčani so danes precej pomešani s črnci, prebivajo v revnih, ilovnatih kočah in so mohamedanske vere. Skoraj vsi Egiptčani govorijo arabski jezik.

Glavno mesto je Kahira, ki ima nad en milijon prebivalcev in je največje afriško in arabsko mesto. Tu je slavno mohamedansko vseučilišče, ki ga obiskujejo dijaki iz vsega islamskega sveta. Znan je tudi muzej, ki se ponaša s staroegiptskimi izkopaninami.

Na levem bregu Nila se dvigajo na robu puščave veličastne piramide.

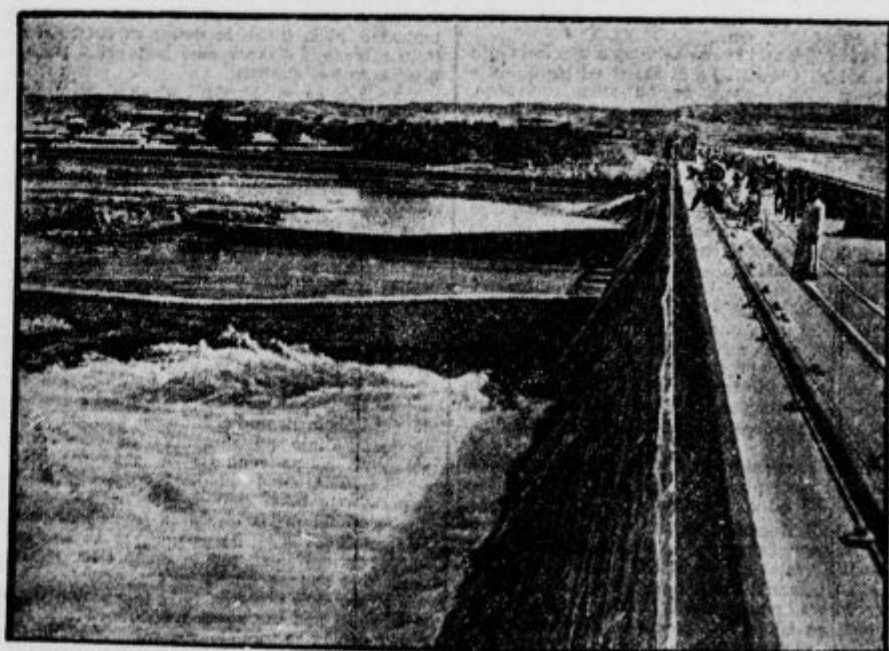
Današnje Egiptanke

Pogled na piramide v puščavi

Starodaven egiptski vladar faron

Nasip ob Nilu pri Assuanu

GIGANOVA ZAPUSCINA

Ruggero Dombro.

Prevedel Griša Koritnik.

»Kaj ti je, moj dobri Medo?« je vprašal lju-
bovivo.

Odgovoril mu je slaboten »brum«. Nato pa se
je medved nenadoma zgrudil na tla, se začel na
vse strani zvijati in bolešno renčati.

Andrejček ga je žalostno gledal. Hudo mu je
bilo, ker ni mogel ničesar storiti, da bi mu ublažil
bolečine in ker tudi ni vedel, kaj mu je.

Krotilec medvedov vedno veda, kako naj ne-
gujejo svoje živali. Andrejček pa je bil komedijant
samo po naključju, zato ni prav nič poznal med-
vedove narave in ker ga še nikdar ni videl bol-
nega, ni imel niti pojma, s čim naj mu pomaga.

Nenadoma pa se je Medo nehal premetavati.
Z odrevenelimi šapami in zaprtimi očmi se je zlek-
nil ter hripavo in pretirano hropel.

Ali naj ga Andrejček izgubi sredi ceste, ne da
bi mogel kaj storiti zanj? Jojmenel Prav zares,
ničesar ni mogel ukreniti! V svoji nemoči se je
zleknil poleg živali, jo klical z najljubeznivejšimi
imeni in jo objemal. Medo pa je ostal brezčuten
od vseh teh ljubeznivosti; samo enkrat je za hip
odprl oči in se z bolnim pogledom ozrl proti svo-
jemu gospodarju.

»Kaj naj storim, moj Bog, kaj naj storim?...«
je vzdihoval deček, vstal je in od bridkosti vil
z rokami. »Ali mi nihče ne pride na pomoč?«

Ze v stolič je v vseh smereh preiskoval s po-
gledi cesto. Prav v tem trenutku pa je opazil v da-
ljavni kakih pet sto metrov na nekem klancu obrise
kočije. Kočijo so vlekli mežgi, ki so se zdaj, sto-
pajoč nizdol po klancu, spustili v dir. Andrejček je
stekel kočiji naproti in jo kmalu dosegel.

...se je medved iznenada zgrudil na tla.

Bil je ciganski voz s streho. Na kozlu je sedel
človek, ki ga je vodil. Andrejček je vzkliknil:

»Gospod... gospod...«

Cigan, mlad človek štiri in dvajsetih let, z za-
gorelim obrazom in e črnimi očmi, brki in lasmi,
je virgel ravnodušen gledal proti malemu klataču
in ni nič odgovoril.

»Gospod... gospod... lepo vas prosim, postojte
in poslušajte me!« je začel znova vpiti Andrejček
in tekel za kočijo.

Končno je voz obstal in voznik je nekam ro-
balo vprašal:

»Kaj hočeš?«

»Gospod...« je prosil deček, »popočinik sem
z medvedom; moja žival je nenadoma zbolela sredi
ceste. Ne vem, kaj naj storim, da bi ji pomagal.
Strašno bi bilo zame, če bi jo izgubil. Tako zelo
jo imam rad! Kaj bi bilo z menoj, če zgubim med-
veda? Tako daleč sem od svoje domačije!«

Med tem razgovorom so se odprla vrata voza
in prekrasna ciganka je stopila k ciganu.

»Nisi Spanec?« je vprašal cigan.

»Ne, gospod, Francoz sem.«

»Zakaj nisi ostal v svoji deželi? Dovolj je bo-
gata, da preživi tiste, ki prebivajo v njej.«

»Sinté,« je prijazno zašepetala mlada ženska,
»Sinté, prijatelj moj, pomagaj dečku.«

»Nisem tu po lastni volji,« je odvrnil Andrej-
ček, »neko dolžnost moram opraviti na Spankem.«

»Dolžnost?« je povzel nejeverni človek. »Rad bi
vedel, kako.«

»Kaj pa hotelš?«

»Obljubil sem prinesiti ljudem vašega plemena
tale prstan, ki ima pomen zanje.«

Pogled na dragotino je zbudil v ciganu živo
iznenadenje. Sklonil se je, da bi si ogledal prstan
od blizu.

»Pojasni mi, kako je ta stvar...«
»Pozneje, gospod. Prosim vas, pridite in mi
pomagajte odpraviti medveda.«

»Da, Sinté,« mu je dejala mlada ženska, »po-
magaj mu, naš prijatelj je.«

Sinté (tako je bilo ciganu ime) je stopil z voza
in odšel z Andrejčkom proti mestu, kjer je Medo
še vedno nepremišno ležal, bolj mrtev kakor živ.

Brez besede se je sklonil nadenj, mu otipal
napeti trebuh, mu pritisnil na ledvico, ki je bila
po vsem videzu skoraj neobčutljiva, mu pridrignil
veko in opazil, da mu je vezna kožica temnordeča.

Andrejček je napeto spremljal njegove kretnje.
Nazadnje je Sinté sprgovoril.

»Mnogo je jedel, kaj ne?« je vprašal.

»Da, gospod; noči sva prenočila v neki hiši,
kjer so nama celo dobro postregli. Zlasti davi
je bil medved nekam požrešen. Nisem mislil, da
bi mu to moglo škodovati.«

»Če si ga hočeš ohraniti, moraš paziti,
kakšno hrano mu daješ in koliko mu je od-
meriš. Vsi medvedje so požeruhi, tvoj prav tak
kot drugi, in tokrat morata plačati za svojo
samogoltnost. Si videl, kako je krvavo rdeč pod
vekami? In ledvica se mu je komajda lahno
zganila, ko sem jo pritisnil... Napenja, precej
resno napenja tvojega medveda; toda rešili ga
bomo. Pošal bom kri.«

Lahko si mislite, kako srečen je bil Andrej-
ček, ko je slišal, da bo Medo okreval. Veselje
mu je preplavilo srce.

Sinté je položil svojo dlan medvedu na levo
stran vratu, v vratno dolbino in podrsnil z njo
od hrbita proti glavi.

Ko je žila vidno izstopila, je z dobro na-
brušenim nožem zarezal žilo na mestu, kjer je
bila najbolj napeta. Privrela je kaplja črne krvi;
za njo so kmalu pritele še druge, ki so sprva
curjale počasi, nato pa se struile v nepretrgan
curek.

Zdajci je žival spet oživila.

»Bil je že skrajni čas,« je dejal cigan,
»brez puščanja krvi bi bil tvoj medved izgub-
ljen.«

Andrejček se je stresel ob misli, kaj bi se
bilo moglo zgoditi in je zaskrbljeno vprašal:

»Je zdaj rešen?«

»Ni se ti treba več bati zanj; jutri ne bo
več sledu o boleznih.«

Deček se je globoko oddahnil.

»Imaš bučko?«

»Tu je,« je dejal Andrejček in pokazal na
jopič, kjer je imel dve šivanki in dve bučki.
Vzel je bučko ter jo podal ciganu.

Sinté jo je vzel ter jo zrbodel skozi robove
rane, ki jih je potem z nitjo stisnil skupaj.

»Paziti moraš,« je dejal ranocelnik, ki se je
dvignil s tal, »da se ne bo praskal na tem mestu
lahko si nakoplje vnetje, ki bi mu žilo zamašilo.
Zato mu bomo morali zvezati na tej strani obe
nogi, da bo nekaj dni počival. Pazi tudi, da bo
obveza ostala čista. Tako se bo brazgotina hitro
zarasla in boš lahko kmalu potegnul bučko iz
nje. A pazi predvsem na prehrano svojega Me-
da, sicer si boš nakopal še večje sitnosti, ki se
jih ne boš mogel tako lahko znebiti.«

»Saj navadno ni preveč požrešen; tokrat pa
mu je treba nekoliko spregledati, ker že dva dni
ni nič jedel.«

»Vsak medved je požrešen. Ti pa moraš
nekoliko bolj paziti na svoje izdatke.«

»Pazil bom nanj... Dovolite mi gospod, da
se vam zahvalim za vašo dobroto; ne moreta
si misliti, kolikšno uslugo ste mi napravili.«

»Nikar ne govori o tem. Od srca sem zado-
voljen, da sem ti pomagal, kajti videti si dober
otrok. Sprva sem bil sicer nekam nezaupen do
tebe. Kdor se mnogo potika po svetu, pač lahko
postane nezaupen; želim pa ti, da ne bi postal
nikoli. Zdaj, ko si se resil vsake skrbi, mi po-
kaži prstan, ki ga imaš s seboj; rad bi si ga
pozorneje ogledal.«

Andrejček mu ga je ponudil. Medtem ko
ga je Sinté ogledoval, se je deček obrnil k Me-
du, ki se je že skobalcal pokoncu in bil po vsem
videzu tudi sam začuden zaradi svojega naglega
okrevanja. Dečko ga je veselo objel in mu za-
šepetal:

»Oh, Medo moj, kako sem srečen, da nisi
več bolan!... Tako sem se bal, da t bo m iz-
gubil!... Upam, da v prihodnje ne boš več tako
samogolten, kajne?«

»Brum, brum, brum,« je prijazno odvrnil
medved in se pustil božati.

Med tem je Sinté poklical dečka k sebi, mu
vrnil prstan in rekel: »Pojasni mi, kako si dobil
ta prstan.«

»Treba mu bo preprečiti, da bi se praskal...«

»Rad, gospod...«

»Počakaj... saj greš v Toledo, kaj ne?«

»Tja sem bil namenjen, ko se mi je pripetila
nezgoda.«

»Midva tudi. Nič ti ne brani, da ne bi pri-
sedel k nama na voz; tu nama boš udobneje
pripovedoval svoje doživetje in ne bomo gubili
časa. Spravi torej svojega medveda spredaj na
voz; tudi zanj bo mnogo boljše tako, kakor če
bi moral peš capljati po cesti.«

Kmalu nato se je obsežni voz začel pomika-
ti dalje. Andrejček je začel pripovedovati o svo-
jem srečanju s starim ciganom v votlini v lstu-
ritzu in videti je bilo, da je njegovo pripovedo-
vanje živo zanimalo tako voznika kakor njegova
mlado ženo. (Nadaljevanje prihodnjič.)

2.

Kneginja in muček Smejčvek

Vratca so držala v veliko kuhinjo. Tam je sedela na pručici neka kneginja. V naročju je držala punčko in jo pozibavala.

Kuharica je meša-
Poleg nje je sedel na

»Potem pač malo večje je čemerno rekla kneginja.

Kuharica je vzela z ognjišča ponev z juho in pričela mešati v punčko veliko skledo, ki ji je skoraj razbila nos.

»Revček noseček je vpila Lička, ko je kuharica v divji jezi vrgla v punčko veliko skledo, ki ji je skoraj razbila nos.

»Vzeml jo. Varuj jo ti nekoliko, ali bočeš?« je rekla kneginja Lički in ji pomolila otroka. Nato je odšla skozi vrata. Neotesana kuharica je vrgla za njo še veliko kozico, ki pa je ni zadela.

Lička je vzela otroka v naročje in odšla z njim na prosto.

»Če ne odnesem otroka s seboj,« je pomislila, »ga bo še pobila.«

Mali pa je začel kruliti.

»No, kaj pa delaš zdaj, otroče?« je vprašala Lička. »Čakaš,« ga je tešila, »še postaneš prašiček, ne zale.«

Mali pa je žimda-
lje glasneje krulil. Zdal ni bilo več mogoče dvomiti: mali je postal prašiček.

Lička ga je posadila na tla in se globoko oddahnila, ko je videla, da je stekel dalje še vedno kruloč.

Pogledala je kvišku in se začudila, ko je zagledala prav blizu sebe na nekem drevesu mucka Smejčvka.

»Muček Smejčvek,« je rekla deklica boječe, ker ni vedela, če je živalci všeč, da jo tako kliče, »ali mi hočeš povedati, kakšni ljudje žive v tej deželi?«

»Tamle,« je rekel muček in pokazal s tačko v desno, »stanuje Klobučarček, in tamle,« pokazal je s tačko v levo, »pa žužer Macolinček. Dva ljuba človeka sta to. Ali pojdeš danes v družbo Srčne kraljice?«

»Zelo bi rada,« je rekla Lička, »toda, da po pravici povem, nisem povabljen.«

»Jaz grem pa takoj zdaj,« je rekel muček Smejčvek.

Počasi je splezal navzdol in izginil, njegov smeh pa je Lička slišala tudi še potem, ko mucka že nikoder več ni bilo.

»Ta je pa lep! Saj sem že videla mačke, ki se smejejo,« si je mislila Lička, »nikoli pa še ne smeja brez mačke.«

Kmalu nato je dospela do hišice zajčka Macolinčka.

(Nadaljevanje prihodnjič.)

Za bistré glave

1. Računska naloga. Prijatelj vpraša Tinčka: »Koliko imaš denarja?« — Tinček, ki je dober računar, odgovori: »Če bi imel šestkrat toliko, bi lahko podaril tebi 15 L, pa bi imel še štirikrat toliko, kolikor imam sedaj in še 5 L porvhu.« Kolkol denarja ima Tinček?

2. Posetnici:

Oskar Libnis Rok Arovič
Kakšno obrt izvršujeta ta dva ...?

3. Pastirčka in Janezek.

»Kam pa, kam, gospodek?«

»V šolo pot me vodi,

vprašala je pičlika,

ljuba pastirčka.«

»Ali znaš vse dobro?

Močis si obrvi...«

Veš, da jaz sem prvič!

»Kaj me nadleguješ?

Ta pesem je nekoliko zmešana. Uredite jo tako, da bo pravi!

Alli že veš...

Pametne opice. V nekem živalskem vrtu so napravili z opicami zanimiv pokus. Uprava vrta je naročila lutko (punčko), ki je bila na zunaj popolnoma podobna opici. Bila je celo pokrita z opičjimi dlakami. Okoli pasu so lutki privezali predpasnik, ki ga je poprej večkrat nosila neka opica. V notranjosti je imela opica pripravo, ki je dvigala zdaj roko, zdaj nogo. Lutko so postavili v kletko med opice, ki so sprva nekako boječe in nezaupno opazovale čudnega gosta. Nato se je ena opica približala tej lutki-opici in jo prijel za roko, toda takoj je skočila nazaj v svoj kot. Počasi so prihajale vse opice blizu in radovedno ogledovale lutko, ki se je naposled umirila, ker priprava ni več delovala. Toda opice si še vedno niso bile na jasnem, ali imajo opraviti z živim ali mrtvim bitjem. Motil jih je namreč predpasnik, ki je dišal po opicah. Ko so pa končno uvidele, da ni živo bitje in da ne gre za opico, so pričele divje vresčati in nenadoma je krdelo opic planilo na lutko in so jo v trenutku raztrgale.

Alkohol. Sovražnik telesnega in duševnega zdravja je alkohol. Na milijone denarja izmечеjo ljudje zanj, s tem pa uničuje na milijone zdravih ljudi. Kar razumeti ne moremo, kako človek samega sebe ubija. Boj se alkohola kakor gadjega strupa.

V rožah je zdravie

Meseca septembra nabiramo koreniko kompave, bodeče neče, bodoneča — *carlina acutis*. Korenina — *radix carlinae* je prijetno dišča, ki ima v začetku nekoliko sladak okus, ki kasneje pogreni. Izkopane korenine ne olupimo, marveč jo zrečemo na kocke, ki jih hitro posušimo, da ne izgube preveč vonja in eteričnega olja.

Kompava zdravi in čisti kri, pospešuje delovanje prebavil in živčevja. Žene na vodo, topi sluz in ga mehča. Prevelika množina kompavnega zdravila pa povzroča precej hudo drisko in povračanje.

Notranje pijemo čaj za omehčanje katarjev in za olajšanje bolečin pri hudih prehladih sečnih organov, ledvic in želodca. V teh primerih popijemo dnevno zjutraj in zvečer 20 g korenin na pol l vode (zjutraj četrt in zvečer četrt litra). Pri zasliženem želodcu, proti glistam in vodenici si zvišamo zdravilo na 30 g za pol litra vode.

Namesto čaja lahko vzamemo tudi prašek, ki ga pripravimo iz dobro posušenih korenin, ki jih zdrobimo, zmelimo in presejemo. Sam prašek učinkuje precej močneje in ga smemo jemati samo v manjših množinah: 1—2 noževici konci na dan. Lahko pa vzamemo isto množino in skuhamo v skodelici vode.

Tudi tinktura, ki jo napravimo iz enega dela na drobno razrezanih korenin in petih delov dobrega špirta ali žganja učinkuje kot čaj. Dnevno vzamemo po dvakrat na dan 15 kapljic.

Zunanje rabimo kompavno obaro za spiranje lišajev, krast in drugih kožnih bolezni. V ta namen skuhamo korenine v jesihu in z njim spiramo.

Repinec, lepir, repili — *Iappa officinalis* je zelo znana zdravilna rastlina, ki raste ob potih, ograjah, na obdelanem in neobdelanem svetu. V glavnem pospešuje repinec izločanje vode, potu in seča in čisti kri. Zdravilna je korenina, ki jo nabiramo v jeseni in pa listje. Vsa rastlina vsebuje precej železa, kalija in natrona.

S skuhano korenino zdravim pred vsem revmatizem, giht in protin. Zunanje in notranje zdravimo kraste, ki se spuščajo na glavi in ture. Repinečovo korenino in vršičke smreke kuhamo proti različnim kožnim izpuščajem, ker izredno čisti kri.

Repinečeva korenina obdržl zdravilno moč navadno je eno leto in jo moramo zato vsako leto v domači lekarni obnoviti. Pri zastupitvi z živim srebrom je čaj iz repinečeve korenine že mnogim rešil življenje.

Zunanje rabimo repinečev čaj za izmivanje lasišča, za rast las, kar je prav učinkovito zdravilo, seveda če so lasne korenine še zdrave. V ta namen umivamo z zavretkom dvakrat tedensko glavo, trikrat na teden pa zmasiramo lasišče z repinečevim oljem. Za zavretek rabimo 30 g korenine, pol litra vode in za nožovo konico sode. Proti izpadanju las pa natiramo lasišče z repinečevim zavretkom, ki mu dodamo pol vode pol kisa.

Repinečovo olje pripravimo na sledeči način: Polno pest posušenih in na drobne kosce razrezanih repinečevih korenin zalijemo s špiritom, da so pokrite. Po šestih dneh dolijemo pol litra olivnega olja in mešanico vsak dan enkrat pretresemo. Steklenico pustimo tako 3 do 4 tedne na toplem. Steklenica ne sme biti zamašena, pač pa jo pokrijemo z redko tkanino.

Regrat, navadni regrat, otavček, žoltenica — *taraxacum officinale* je menda vsem znana rastlina. V zdravilstvu rabimo liste, cvetje in korenine. Te nabiramo septembra in oktobra. Regrat je že zelo stara zdravilna rastlina, ki zdravi bolezni jeter, zlatenico, zlato žilo, zaprtje, čisti kri, žene na vodo, učinkuje na črevesno sluznico na želodec itd.

Čaj iz korenine, ki jo naheremo, pustimo, da nekoliko zvene in jo nato zrihamo na manjše kroge ali pa jo razrečemo na koščke in posušimo, uspešno zdravi zlato žilo, bolezni trebuha

in zaprtje. V ta namen vzamemo 15 g korenine, ki jih kuhamo 10 minut v pol litru vode.

Zavretke iz korenin in zeli zdravi in čisti kri, ter se z dobrim učinkom uporablja proti kožnim boleznim. Sok iz svežih korenin pa mehča sluznice pljuč, jeter in prebavil.

Po Kneippu se zdravimo z regratovimi koreninami na sledeč način: 10 dni pijeemo čaj, ki smo ga pripravili iz 3—5 g korenine (suhe) na skodelico vode. Ta čaj spijemo v treh obrokih: 1 skodelico zjutraj na tešče, drugo pred kosilom in tretjo predno ležemo spat.

Po najnovejših raziskavanjih pa se je ugotovilo, da regrat vsebuje tudi nekaj strupov, ki po daljši uporabi lahko škodljivo učinkuje na naše telo. Zaradi tega ni primerno, da se delj časa zdravimo z regratom in da jemljemo prevelike množine. Škodovati pa ne more, če opravimo 10 dnevno zdravljenje vsake 3—4 mesece po predpisanih količinah.

Okrog sosedov

s Urad za podržavljenje premoženja pri hrvatskem finančnem ministertvu je dal Hrvatški zvezi v najem več poslopj in raznih krajih Hrvatske za 99 let. Delavska zveza bo preuredila ta poslopja v delavske domove.

s Redni promet s pošto kočijo je uvedla blejska občina med pošto Bled in postajo Bled-jezero. S tem hoče občina razbremeniti poštne avtomob.

s Gorenjska dekleta ob Vrškem jezeru. V kopalšču Ribnici ob Vrškem jezeru na Koroskem je bilo v mladinskem taborišču te dni 100 gorenjskih deklet. To je bil že deseti tečaj. Okoli 1000 deklet se je že izšlo in v teh taboriščih. Večbale so se v telovadbi in plavanju.

s Gorenjski tednik poroča, da je bil na Jelovici ustreljen Josip Gregorčič z Jesenic, znani vodja gorenjskih upornikov.

s 12 mesecev bodo morale delati hrvatske dijakinje, ki so dovršile srednjo šolo v l. 1941-1942. Dijkajinje, ki te službe ne bodo odslužile, se ne bodo mogle vpisati na vsučilišče ali obiskovati kakšno višjo šolo.

s Zgraditev vodovoda pripravljajo v Poljanah nad Skofjo Loko. Vodo bodo zajeli iz studenca pri Hotovljah.

s Huda nesreča se je pripetila v zidnici posestnice Marije Ros v Račkem vrhu pri Radenci. Otroci viničarja Ourgotiča so v odsotnosti staršev zažgali hlev in sta pri tem zgorela 6 letni Francelj in 3 letni Lojzek. Hlev in hišica sta pogorela do tal.

s V Savinji pri Petrovčah je utonil 29 letni rudar Justin Polenik.

s O žganju in sadjekuhni čitamo v gorenjskem listu tudi sledeče: Ker je letos treba mnogo sadja za mladino, za doječe matere, za bolničnice in za ranjence, se sme prekuhati v žganje samo tisto sadje, ki za svežo uporabo ni več primerno in ki se ne da porabiti za mošt ali marmelado. Za zločin na narodni skupnosti in na ljudskem zdravju velja torej, če hoče kdo črpati dobiček s tem, da sveže uporabno sadje prekuha v žganje.

s Celovski tramvaj je podrl in do smrti poškodoval 86 letnega Jerneja Kvaučnika, bivnega puškarja iz Borovelj.

s Otvoritev nove župnije pri Sv. Ksaveriju. Na podnožju Zagrebške gore so te dni na svečan način odprli novo rimsko-katoliško župnijo pri Sv. Ksaveriju. Nadškof dr. Alojzij Stepinac je tisto dopoldne bral slovesno sv. mašo, popoldne pa so priredili svečano akademijo.

s Hrvatski Rdeči križ. Po razslu buvše Jugoslavije je imel Hrvatski Rdeči križ samo malenkostno gotovino, nekaj zdravstvenega materiala in s celim milijonom kun obremenjeno hišo. Toda svojci ujetnikov, ki jim je Rdeči križ posredoval pošto, so kmalu začeli denarno podpirati to plemenito ustanovo. Prodaja dobrodelnih znamk je vrgla dva milijona kun, tako da je bila ustanova rešena dolga.

s Mnogo kopalcev se je kopalo v zadnjih vročih dneh na Savi pri Mednem. Med njimi je bila tudi Ivana Trampuševa iz Mednega. Začela se je potapljati. Carinska uradnika sta skočila na vodo in privlekla na breg že nezavestno, narko so jo z umetnim dihanjem spravili k sebi.

s Duhovne igre pri Mariji Bistrici. V zvezi s popolno preureditvijo okolice največje hrvatske božjepotne cerkve pri Mariji Bistrici po-

NAŠI VELIKI MOŽJE

Škol dr. Anton Mahnič

Dr. Anton Mahnič je dobil v slovenski književni, cerkveni in splošno kulturni zgodovini naravnost izredne pridevke, posebno radi so ga imenovali »nevihta s Krasa«, ali tudi »kladivar«. Njegov nastop je bil res nekaj izrednega in njegov duh tak, kakor ga narod dobi komaj enega v celem stoletju. Že sami izredni pridevki, ki so mu jih dali, nam izredno mnogo povedo o Mahničevem pojavu in delovanju v slovenski kulturni zgodovini pred petdesetimi in šestdesetimi leti.

Rodil se je l. 1850 v Kobdilu na Krasu, obiskoval gimnazijo in študiral bogoslovje v Goriziji od leta 1863 do 1875. Tamkaj je bil l. 1874 posvečen v mašnika in nato polnih 16 let prefekt, od 1891 do 1895 pa ravnatelj deškega sementskega prav tam. Od 1881 dalje je bil v Gorizii obenem profesor svetopisemskih ved nove zaveze na bogoslovnem učilišču do leta 1896, ko je bil imenovan za škofa na Krku. Tamkaj je bival vse do konca prve svetovne vojne, nato pa se je zdravil v Zagrebu in tamkaj leta 1920 tudi umrl.

Ravno preden je Mahnič nastopil v našem javnem življenju, je bil pri nas na višku mladostno-slovenski rod s pesniki in pisatelji, ki smo jih spoznali v prejšnjih številkah. Ta rod pa kljub veliki moči in rasti nikoli ni podal jasnih načel in nazorov, niti ni tega storil urednik njihovega lista Ljubljanskega Zvona, Francšek Levce, čeprav je bil ravno on za to najbolj poklican. Zato so Mladostenci vse bolj začeli pisati ne samo realistično, marveč tudi materialistično. Vse to pisanje je bilo bolj in bolj megljeno, nedoločeno in nejasno.

V svojo to nejasnost, megljenost in breznačelnost pa je nenadoma leta 1884 stopil Anton Mahnič, prav zato imenovan »nevihta s Krasa«, ker je v najkrajšem času razgnal vse oblake megljenosti in nejasnosti na nebu slovenskega obzorja, tako da je zasijal jasen dan čistosti katoliških načel, katoliške odločnosti in katoliške akcije. V revniji, Mahnič je bil naravnost predhodnik in svetil zaged katoliško aktivnega delavca.

Svojo nalogo, razčistiti megljene pojme v slovenskem kulturnem življenju, je nameraval Mahnič doseči s pisanjem najrazličnejših člankov in razprav, ki bi v njih razpravljali o najrazličnejših vprašanih javnega življenja. V listu Follium periodicum je pisal znamenite članke o vzgoji: ker se mu je zdela na novo ustanovljena revija Dom in svet premalo načelna in odločna, je sam ustanovil, urejeval in po večini tudi pisal list Rimski katolik (od 1888—1896). Ta list je posebno znamenit, ker je prav v njem Mahnič najbolj pobijal materializem, naturalizem, katoliški liberalizem in še vse drugo, kar se je prav v tistih letih iz tuje prikradlo v slovensko knjižo. Znamenit pa je bil Rimski katolik tudi kot predhodnik Ušeničnikovega lista Katoliški obzornik, in tega naslednik je katoliška revija Čas, ki še danes izhaja. Mahnič je najprej nastopil v »Slovencu« 1884 s svojimi zna-

menitimi podlistki z naslovom Dvanaest večerov (ti so 1887 izšli tudi v posebni knjižici). V vseh omenjenih listih je napisal Mahnič tako veliko število razprav in člankov, da jih skoraj ni mogoče prešteti. Naj naštejemo samo nekaj znamenitejših: Več luči, Kaj je liberalizem, Katoliški liberalizem, Metafizična trojica, Pisma brezvercu, Upornost katoliške dogme, O bistvu Cerkev, Verska stran vzhodnega vprašanja; dalje pa o lepoti, realizmu, idealizmu, itd. itd. Za dosedaj svojih namenov je iz znanosti posegel tudi v leposlovje in napisal več satiričnih stvari, med njimi najznamenitejšo satirično povest India Komandija. Temelj vsega Mahničevega pisateljevanja je bila zahteva, da mora biti vsemu javnemu življenju in delovanju osnova metafizična trojica, to je: Lepota, Resnica in Dobrota, ali z drugo besedo — Bog. Vse naše življenje: naj bo v književnosti, v javnosti, v gospodarstvu, v družabnem delovanju — vse mora biti tako, da zmerom in povsod vodi človeka k Bogu.

Potentakem je razumljivo, da je Mahničev vpliv silno globoko segel v slovensko javno življenje in kulturo, saj je naravnost prekrval slovensko življenje na vseh popriščih tako, da je še danes, po šestdesetih letih, pri nas vsepovsod premnog vidnih vplivov in sadov njegovega globokega in temeljitvega delovanja. Katoliške revije, katoliška društva, katoliški listi, katoliški shodi, skratka: vse katoliško življenje zadnjih šestdeset let med Slovenci je sad Mahničevega nastopa in dela. Zato ga po pravici imenujemo »očeta slovenskega katoliškega gibanja«.

Mahnič je bil prvi, ki je v našem javnem življenju postavil znameniti: ali — ali, to se pravi: ali za Boga ali proti Bogu. To je bila seveda edino pravilna njegova zahteva. Boj za načela mu je bil temeljni boj. Kadar koli je nastopal proti svojim nasprotnikom, je zmerom nastopal samo proti njihovim napadnim načelom, nikdar in nikoli pa ni napadal nasprotnikove osebnosti. Nasprotniki pa, ki mu niso znali odgovarjati načelno, so začeli smešiti in zbadati Mahniča osebno. Morda v resnici njegov nastop v taktičnem pogledu ni bil zmerom in povsod posrečen. Danes tudi to lahko ugotovimo, da so bile zlasti v pesništvu njegove zahteve premnogokrat neutemeljene in tudi z verskega ter moralnega zrelišča preostrege. Zato jih je njegov naslednik, veliki katoliški filozof dr. Aleš Ušeničnik na premnogih mestih tudi omilil in popravil.

Silno veliko je Mahničev nastop pomenil v slovenskem javnem življenju, saj je v njem uveljavil načelo, ki ga uveljavlja po vsem svetu danes katoliška akcija, načelo: Povsod Boga. Ravno katoliško življenje na Slovenskem zato še dandanes zajema iz bogate zakladnice Mahničevih knjig, razprav in člankov. In zajemalo bo tudi še v bodoče, Mahniča sanega pa bomo zmerom šteli za temeljni kamen slovenskega katoliškega gibanja in obenem med največje sinove našega naroda.

stavljajo sedaj tam tudi nov križev pot. Na vsem tem prostoru bodo pozneje prirejali velike duhovne igre na prostem. V to svrhu so pričeli že sedaj postavljati nove električne napeljavae.

s Pri Novorosijsku na ruskem bojišču je junaško padel nemški general Albert Buck, polveljnik pehotne divizije.

s Od 500.000 na 5 milijonov kun je zvišala glavnicno opekarna v hrvatskem Karlovcu.

s Za goste po gostilnah bodo s 1. oktobrom tudi na Hrvatskem vpeljali nakaznice, v vseh občinah pa občinske preskrbovalne odbore.

s Na visoko pedagoško šolo v Zagrebu so bili med drugimi sprejeti tudi naslednji učitelji: Vladimir Kogoj, učitelj v Lugu, Elza Remžgar, učiteljica v Visokem, Spomenka Polja-

nec, učiteljica pri Sv. Martinu in Josip Petran, učitelj v Gornji Voči.

s Okrog 2000 kg jabolk so nabrali dečki v St. Vidu nad Ljubljano za vojaštvo na fronti. Jabolka so nabirali s 35 vozički od hiše do hiše.

s Palačo trgovsko-industrijske zbornice so te dni dogradili v Banji Luki. Je veljala okrog 52 milijonov kun n sio jo gradili dve leti.

s Preskrba prebivalstva s krompirjem. S posebno naredbo so bile na Hrvatskem določene cene krompirja in urejena preskrba prebivalstva z njim in to ne samo po mestih. Odrasli porabnik dobi letno 108 kg krompirja, otroci do dveh let starosti pa polovico te količine.

s Dne 24. IX. 1942 je minilo 80 let, odkar je v Mariboru umrl svetniški lavantinski knezoškof Anton Slomšek. — Prosi pri Bogu za naš!

ZA FANTE OD FARE**IZ DNEVNICA ŠPORTNIKA TOMAŽA****Gostovanja švedskih telovadcev**

Čudno je, je pa res, da ni nikjer na svetu tako dobrih športnikov kot so v skandinavskih državah. Kdo ne pozna finskih tekačev, kdo še ni bral o norveških drsalcih ali pa o švedskih smučarjih, o plavalcu Arnu Borgu in tekaču Wi-deju. Pravi te dni pišejo dnevniki o žilavem gozdarske izdelavcu Gundarju Haegu, ki je postal v letošnjem letu že osem svetovnih rekordov. Tudi 23letni Gundar Haegg je Šved, je pa tako hiter in vztrajen, da mu med Amerikanci ali Nemci, Angličji ali Japonci ni enakega.

Imajo pa tam na severu tudi svoje telesno-vzgojne posebnosti. Finski kmetje zahajajo že stoletja v svoje saune (domače parne kopeli), na Švedskem pa gojijo svojo posebno švedsko gimnastiko. Tomaž je vedel, da imajo tudi v naših gimnazijskih telovadnicah švedske klopi in švedske lestve, posebno jasne slike pa ni imel o njihovem načinu telesne vzgoje. No, toliko je tudi vedel, da je ustanovil švedsko gimnastiko Per Henrik Ling in da so imeli v Stockholmu že l. 1813. zavod za švedsko gimnastiko.

Sedaj pa je imel priložnost, da se nagleda vsega tistega, kar je zvezano z imenom Pera Henrika Linga. V veliko telovadnico je prikorakala strumna četa plavalnih fantov in deklet, ki so prišli iz daljnega Stockholma, da pokažejo, kaj znajo in kakšna je njihova zdravnica gimnastika. Na čelu spreveda so nosili modro zastavo z rumenim križem. Potem so začeli z nastopom. Držali so se pokončno kakor smreke in pokazali izdatne, skladne in lepe vaje. Telovadili so tudi na orodju, ki pa je drugačno od našega. Postavili so dolge lestve, klopi, kozle in visoke grede. Ob lestvah so kazali učinkovite vaje za gibčnost hrbtenice, čez kozle pa so skakali z lahko kakor srne v gozdu. Posebno všeč so bile Tomažu ravnotežne vaje na visokih gredah, katerih se tudi dekleta niso bala. Prožno so se povzpela v višino ter korakala in se sukala po ozkih brunih kakor da plešejo. Imajo pa Švedi pri svoji telovadbi nekaj posebnega: držijo se svečano, kakor pri važnih obredih in so dostojanstveno vzravnani tudi takrat, ko počivajo.

Kmalu za Švedi so povabili na kolo skupino Angležev. To niso bili atleti ali nogometaši, kakor bi pričakovali, pač pa plesalci. Prišli so v narodnih nošah, seboj pa so imeli godbenike na gosli in piščali. Pokazali so stare ljudske plesse, podobne hrvatskemu kolu. Kretnje same pa so bile bolj odmerjene in mirne, čeprav ne lahke. V parih s ose sukali le izjemoma, večji del pa so plesali fantje zase in dekleta posebej. Lepo, vendar premalo življenja za značaj naše mladine, se sodil Tomaž. Je pa škoda, da so pri nas stari ljudski plesi skoraj izumrli in da so se umaknili tujemu valčku in polki. Koliko lepše bi bilo naše telovadne prireditve, če ne bi nastopali z dolgim sporedom navadnih prostih vaj, pač pa s starijem rejem, stehvanjem ali z belokranjskim kolom! Je res čudno, da imajo ljudje, ki o tem odločajo, tako malo smisla za tisto, kar je narodno!

Največ zanimanja pa je bilo na šoli za prireditve, pri katerih so nastopali rekorderji. Ne-koč je prišel učeni trener s svetovnim prvacom v metu železne krogle, Hirschfeldom. Fantje so si ga ogledovali kakor ljudje na vasi, kadar pride čudodelnik, ki lomi železo, požira ogenj in si pušča razbijati skale na svojih orjaških prsih. Trener je predaval, Tomaž pa si je ogledoval orjaka Hirschfelda, o katerem je šel glas po vseh deželah, da je najmočnejši v metu železne krogle. Kako velik je, kako močan, kakšne roke ima! Ko je trener podrobno razložil vse tisto o tehniki metanja krogle čez 15 m daleč, je pokazal še dopolnilne vaje, ki jih mora gojiti njegov učenec. Orjak se je igral s težko žogo, za tem je dvigal bremena, se odriival z rokami od tal, plezal in raztegloval skleepe, da bi imel pri suvanju krogle čim širši zamah. To je bilo nekaj za študente športa: gledati svetovnega rekorderja pri delu in poslušati trenerja, ki ga je izučil!

Takih in podobnih priložnosti pa je bilo v svetu nič koliko. Tisto, kar učijo v šolah, je vse res in lepo, vse drugače pa je, če sam opazuje rekorderje v tekih in plavanju, v skokih in dviganju bremen. Ni dolgo trajalo, ko je Tomaž videl na lastne oči tudi Nemrja, kralja tekačev in Dorga, ki je držal leta in leta svetovni rekord v plavanju na 1500 m.

Klobučevina iz las.

V zadnjih letih so po brivnicah na Danskem nabrali nič manj kakor 30 kg las. Lasko se namreč dragocena surovina za izdelovanje klobučevine. Iz las izdelujejo zlasti copate in vložke za čevlje.

Špansko živo srebro.

Kot je mnogim znano, ima Španija enega največjih rudnikov živega srebra na svetu. To je Almaden. Lani je znašala proizvodnja v tem rudniku 40.600 steklenic, vsaka 35,5 kz. 706 steklenic je bilo prodanih v Španiji, 39.989 pa v inozemstvu. Na zalogi imajo še 6000 steklenic. Razvoj rudnika kaže tudi dejstvo, da je v zadnjih treh letih dal rudnik državi 158,8 milij. pezov davkov, t. i. približno ravno toliko kot skupno v letih 1925—1938.

Dobički angleških časopisnih podjetij.

Rastoče gospodarske stiske Anglije dosedaj niso škodovalne velikim dohodkom časopisnih magnatov. Štirje vodilni koncerni angleških listov so mogli svoje dohodke še povečati. Ti koncerni so: skupina lorda Rothermera, skupina lorda Kemsleya (nedeželski in nedeljski listi), založba »socialističnega« »Daily Herald« in Sunday Pictorial Ltd. Založniki so dosegli večje dohodke, ker so zvišali ceno za inserate za 25 odstotkov, poleg tega pa so dosegli z zmanjšanjem obsega listov velike prihranke v potrošnji papirja in drugega materiala.

Nova industrija nove Hrvatske.

V 15 mesecih obstoja Neodvisne Države Hrvatske, tj. je do 1. avgusta 1942, je bilo na ozemlju te države skupno 47 novih industrijskih obratov, 66% od teh so delniške družbe. Na prvem mestu je poljedelstvo s 33%, na drugem tkaninska industrija s 26%, na tretjem kemična industrija s 9% itd.

Kölnska propagandna razstava.

Umetnostno društvo v nemškem Kölnu je zbralo številne slike, risbe in fotografije, ki so priča o kulturnem ustvarjanju v teku tisoletja v Kölnu. Nemški listi pišejo: Škoda je samo, da resnica ni popolna v skladu s tistim, kar nudi razstava, ker i besen sovražnik marsikaj spremenil v ruševine.

Nova surovina za izdelovanje papirja.

Ravnatelj poskusnega urada za gojitve cvetic v San Remu je odkril v posebni vrsti rastline »Iris«, ki uspeva v Mali Aziji, in v neki drugi travi, ki raste na Japonskem, sestavne dele za izdelovanje papirja izvrstne kakovosti. Sedaj vrše poizkuse za vremensko prilagoditev omenjene rastline na italijanskih tleh.

PRAVNI NASVETI

Kmetijski dolg iz leta 1930. J. L. T. Leta 1930 ste se zadolžili za 5000 din. Od tega dolga ste leta 1934 vrnilli 3000 din in poravnali tudi vso obresti. Ste zaščiten kmet. Zahtevali ste znižanje dolga za polovico, vendar se z upnikom ne morete zediniti, kako naj se ta dolg obračuna. Upnik trdi, da je dolžan le ostanek dolga znižati za polovico, vi pa mislite, da se mora prvotni dolg znižati in nato odbiti še tisto, kar ste plačali. Če bi imeli vi prav, bi ne bili ničesar več dolžni. Vprašate, kdo ima prav. — Kako se napravi obračun o kmetiskem dolgu je razvidno iz pravilnika o zamenj dolžniških listin z novimi obveznicami, ki ga najdete v št. 100 »Službenega lista« z dne 14. dec. 1938. Ta pravilnik vsebuje v čl. 10, točka b obrazec obračuna, ki vam odgovori na vaše vprašanje. Po tem obračunu se najprej ugotovi znesek dolžne glavnice po poslednjem obračunu pred 20. aprilom 1932. K temu znesku se pristojejo neplačane obresti do 19. aprila 1932 in se nato skupna vsota zniža za polovico. V vašem primeru bi se torej znesek 5000 din znižil na polovico, ker pravite, da ste obresti poravnali. K znižanemu znesku se pristojejo neplačane obresti od 20. aprila 1932 do 15. novembra 1936 in morebitni stroški. Nato se pa odbijejo prejeta odplačila. Po tem obračunu v vašem primeru, ko ste že leta 1934 poravnali 3000 din, ne bi bili ničesar več dolžni.

Nakup posestev nemških izseljencev. Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je pooblastil družbo »Emona« v Ljubljani za nakup nepremične imovine nemških državljanov ali tukajšnjih Nemcev, ki se izselijo iz Ljubljanske pokrajine.

Odskodnina za izgubljene pošiljke. Visoki komisar je izdal odredbo o odskodnini za priporočene pošiljke, če se izgube. Ta odskodnina za pošiljke, ki se pošiljajo v notrajnost Kraljevine, znaša: a) za zaprta pisma 25 lir; b) za odprte pošiljke, razen za navedene pod točko c) 15 lir; c) za periodični tisk, ki se pošilja s povsodno poštino, za propagandni neperiodični tisk, če obsega vsaka pošiljate vsaj 10.000 izvodov, za zavoje s knjigami, ki jih pošiljajo založniki in knjigararnji in za brezplačne medicinske vzorce 7,50 lir; d) za tiskovine, namerjene slepecem, 5 lir. Odskodnina se izplačuje edino le, če se je pošiljka reklamirala v roku 6. mesecih od dneva poštnega prevzema. Nikakršna odskodnina ne gre v primerih izgube zaradi višje sile.

Mačka ga je prišla buditi.

To se je zgodilo nedavno blizu nemškega Lipskega. Po polnoči je skočila v hišo nekega kmeta mačka na kljuko, da so se odprla sobna vrata, kjer je kmet spal. Mačka je praskala po kmetovi postelji in miiavkala, da se je kmet končno vendarle zbudil, nato je stekla v stajo. Gospodar je sledil mački. Zdal je spoznal, zakaj ga je prišla mačka buditi. Kravo je tako napanjalo, da jo je bilo treba hitro zaklati, ker bi bila sicer poginila.

Največji hrast na svetu.

Leta 1913 je nek avstrijski kapitan naletel v Bosni na hrast, ki je meril v premeru 10 m. Ta hrast še raste, vendar postrani. Je že votel, njegova krona pa še vsako leto ozeleni. V njegovi votlini je prostora za kakih 60 ljudi. Leta 1914 je našla v njem zavetje cela četa 50 pešcev. Ob slabem vremenu se zatekajo v duplino orjaškega hrasta tudi pastirji.

Dragoceni prstan v ribjem trebuhu.

To se je zgodilo nedavno v italijanski Novari. Ribič je lovil ribe. Iz vode je potegnil veliko ščuko. Ko je doma ribi prerezal trebuh, je našel v njem prstan z velikim briljantom. Odnesele je prstan k zlatarju, da bi ga ocenil. Tam je zvedel, da je vreden prstan z briljantom najmanj 200.000 lir.

Mali oglasnik

Pristojbina za male oglase se plačuje naprej.

Smrekovo šreslo

lepo, zdravo suho in ježice kupi vsako količino usnjerna Lavrič J., št. Vid pri Bitliči, Ljubljana.

Suhe gobe

kupi vsako količino po najvišji dnevni cenil Fran Pogačnik, Bleiweisova (Dunajska) c. št. 33.

Več lepih pujskov

6 tednov starih, prodam. J. Trkov, Zavogle št. 3, p. Dobrunje.

OGLAŠUJ

v Domoljubovem malem oglasniku!